

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Suženstvo še obstaja

Damjan Hlede

»Bog je hotel združiti ljudi med sabo. Zato je stvari ustvaril na tak način, da bi bilo to, kar je za koga dobro, nujno povezano s tem, kar je za druge koristno. Na tak način je svet združen.«
sv. Janez Zlatousti

Postmoderni in postindustrijski svet je sicer resda poenoten, toda ne v smislu skupnega dobrega ali enakih možnosti za vse ali medsebojnega solidarnega koristenja. Poenoten je v absolutni podrejenosti principom individualistične ekonomske logike in v skupnem pasivnem služenju tem principom.

Politika dela še vedno temelji na logiki »več dela - več proizvoda«, ki se naslanja na prepričanje, da večji zaslužek in večja poraba prinašata lepše življenje. Televizija je poskrbela, da se ljudje prepričajo o tej formuli in jo vzljubijo, politika pa vedno bolj postaja sredstvo za vzdrževanje tega stanja tako v Italiji kot v Sloveniji, tako na svetovni kot na krajevni ravni. Sreča posameznika je v današnji kolektivni zavesti prenosorazmerna z enostranskim osebnim dobičkom. Nič čudnega torej, da so poštenost, prozornost in solidarnost v tekočem upravljanju že zakopane vrednote, saj so z osebnim ali skupinskim »dobičkom za vsako ceno« ponavadi obratnosorazmerne.

Po enakem načelu ekonomska logika danes vzdržuje in usmerja tudi kulturo, umetnost, informacijo, ki zaradi tega postajajo vse bolj proizvodi in vse manj stvaritve, kreacije. Merila njihove vrednosti niso več sporočilnost, globina, izvirnost, ampak tržna uspešnost, konkurenčnost, funkcionalnost v prid ekonomske logike in njene pseudo-kulture. Gospodarska podjetja so danes namreč postala tovarne kulturnih in umetnostnih proizvodov. Kdor hoče uresničiti svojo kulturno ali umetnostno vizijo, mora vstopiti v eno izmed teh »tovarn kulture in umetnosti«. Cena za vstop je seveda odpoved svoji kulturno-umetniški viziji in poistovetenje s kulturno opcijo podjetniške firme. Ta ima lahko različna imena: solidarnost, socialnost, katolištvo, narodnost..., a je v bistvu vedno firma. Imena so podobe, etikete, imidž, ki se prodaja za to, kar ni.

Resnična in izvirna kultura, umetnost in informacija seveda še vedno obstajajo. Morda so še bolj sporočilna kot v popolni svobodi. So pa skrita, podtalna, večkrat obstranska in alternativna, mnogokrat potisnjena ob zid.

Moderno suženstvo je miselno, idejno. Je kulturno suženstvo. Danes ni več razlik med odvisnim in samostojnim delavcem, obrtnikom, kulturnikom, umetnikom, časnikarjem. Vsi morajo imeti gospodarja, ne organizacijskega, ampak miselnega, političnega. Rezultat tega pa je tekma, boj, v katerem se ne ozreš ne na desno ne na levo, ampak vedno naprej, čez druge in proti drugim.

Bog pa je hotel združiti ljudi med sabo. Zato je stvari ustvaril na tak način, da bi bilo to, kar je za koga dobro, nujno povezano s tem, kar je za druge koristno.

Samo na tak način bi lahko bil svet resnično združen.

Na Slovensko Evrošolo '95 je padel zastor

V nedeljo, 23. t.m., je v Devinu (in ne na Repentabru, kot smo napačno poročali) dokončno padel zastor na Slovensko Evrošolo '95. V teh dneh bodo prireditelji potegnili zaključke in podali oceno te lepe in pomembne pobude, ki je terjala vsestranski napor tako za člane organizacijskega odbora kot tudi za množico ljudi, ki so bili soudeleženi pri pripravah in izvedbi Evrošole.

Odveč bi bilo podati kroniko tistega, kar se je dogajalo od srede, 19. t.m., do nedelje zjutraj. Za to so poskrbeli naš dnevni tisk, radio in televizija. Raje bomo skušali tudi mi potegniti zaključke in podati oceno prireditve.

Slovenska Evrošola je bila pravi praznik prijateljstva, mladosti, veselja, radosti in sproščenosti, ki je pokazal, kakšno vzdušje bi moralo v bodočnosti zavladati v Evropi. To je bilo razvidno že na otvoritveni prireditvi na tržaškem Velikem trgu, ko je množica Tržčanov prisostvovala slovesnemu, a hkrati zelo sproščenemu prihodu 350 učencev, dijakov in njihovih spremljevalcev, ki so pripadali najrazličnejšim evropskim manjšinam - Baskom, Škotom, Ircem, Frizijcem, Breton-

cem, Italijanom, Ladincem, Lužičkim Srbom, Dancem, Valežanom, Nemcem, Slovincem. Večina prisotnih je pri pozdravih gostov verjetno prvič slišala vrsto jezikov, za katere sploh niso vedeli, da obstajajo; še prej pa so udeleženci Slovenske Evrošole '95 v tržaški Rižarni počastili spomin na nedolžne žrtve nasilja ter na petih točkah Trsta poskrbeli za krajše kulturne sporede s plesom in petjem. Vzdušje se ni spremenilo, ko so se v naslednjih dneh zvrstile ostale prireditve, ki jih je predvideval spored: športno tekmovanje v Zgoniku, večeri po društvih, nastop v Gorici s petjem in plesom ter ogled Postojnske jame. Zaključna prireditev v Devinu je bila vesela in otožna hkrati: vesela, ker je bilo prisotno vzdušje prejšnjih dni; otožna pa, ker se je praznik bližal koncu, saj so se morali evropski gostje ločiti od tržaških, goriških in beneških prijateljev, s katerimi so se spoznali le pred nekaj dnevi.

Ta praznik pa je bil zaznamovan z drugim praznikom, ki ima za nas Slovence v Italiji velik pomen. Obhajali smo namreč 50-letnico ponovne ustanovitve slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem. Tega dogodka smo se spomnili v četrtek,

20. t.m. zvečer, v tržaškem Kulturnem domu, ki je bil za to priložnost nabito poln. Dijaki sami so oblikovali spored slavnostne akademije z recitacijami ter z dramskimi in glasbenimi točkami; nastopili pa so tudi gojenci Glasbene matice - šole Marij Kogoj. Slavnostna govornica prof. Diomira Fabjan Bajc je orisala petdesetletno zgodovinsko pot našega šolstva, ki je kljub težavam še dandanes nenadomestljiva. Šola naj pripomre, da pridemo do prijateljskega in spoštljivega sožitja. Pomenljivi so bili tudi pozdravi uglednih gostov, od tržaškega škofa Bellomija do podžupana Damijanija, deželnega šolskega skrbnika Corbija in glavnega tajnika Evropskega urada za manj razširjene jezike Donalla O'Riagana.

Žal je veliki praznik Slovenske Evrošole in 50-letnice obnove slovenskih šol v Italiji potekal v času, ko je naša skupnost, posebno pa naša šola, v težavnem položaju. Ni bilo zadosti mučno stanje Glasbene matice, katere uslužbenci že več kot tri mesece ne prejema plač. Ni bila zadosti negotovost, v kateri živijo druge naše pomembne kulturne ustanove od gledališča dalje. Italijansko šolsko ministrstvo je namreč odločilo združiti nižji srednji šoli Erjavec in Levstik s šolama Cankar in Kosovel, kar je pravo kršenje mednarodnih dogovorov in obvez, kot je na otvoritveni slovesnosti Evrošole v četrtek tudi poudaril njen koordinator prof. Zvonko Legiša. Kako se bo vse to izteklo, nam ni še dano vedeti, saj se do 1. septembra lahko še vse zgodi; odlok pa je prejel vrsto negativnih ocen, med temi je tudi protest slovenskega zunanega ministrstva. Niti ne vemo še za razsodbo Deželnega upravnega sodišča (TAR) gledetega. Pomembno pa je, da tokrat ne dovolimo, da zadeva zaspi; seveda, če imamo v sebi še kaj volje do življenja. Dogodki zadnjih dni pa nas vendarle lahko navdajajo z določenim optimizmom.

Ivan Žerjal

»Milijon novih delovnih mest!«

Tako je kričal vsem vetrovom Berlusconi, ko se je bližal stolčku. Kaj se je potem zgodilo, je vsem znano. Ni prišlo do novih mest, pač pa do padanja zaposlenosti. Tudi Dini je govoril o 200.000 novih delovnih mestih. Kdor sedi pri krmilu, naj ohrani morebitne številke zase! Šele potem, ko bo sklenil svoj mandat, naj govori o številkah! Prej namreč zvenijo kot propaganda.

Neki italijanski dnevnik je določil 28. april za praznik mater, ki delajo. To pač zato, ker se ženske srečujejo s težavami in problemi tam, kjer so zaposlene. Nadalje predlaga, naj pripeljejo matere na delo svoje otroke, da bodo delovodje videli, kakšno je njihovo delo in v kakšnih razmerah ga opravljajo; da bi videli njihove otroke in jih upoštevali. Tudi zato, da bi lahko ženske svobodno zbirale, ali naj nadaljujejo z delom ali pa naj ostanejo doma; da ne bodo hišne samo zato, ker imajo otroke; in še zato, da ne bodo le na pol državljanke.

Morda bo ta dan priložnost za razmišljanje o odnosu med življenjem in delom, med žensko in delom, med starši in otroki.

Zbor dijakov na proslavi 50-letnice obnove slovenskih šol v Italiji (Foto Kroma)

Papeževa enciklika Evangelij življenja in zakon št. 194 o splavu

3. del: V luči enciklike Evangelij življenja

1. Moralni zakon in civilni zakon. »Vrednost demokracije obstaja oz. izginja z vrednotami, ki jih demokracija sama uteleša in razglašča« (Evangelium vitae, 70). Če papež in prek njega vsa Cerkev obsojata splav in vse strukture (socialne, politične, pravne, kulturne), ki ga dopuščajo, to ni umešavanje verske ustanove v civilne državne zadeve. To ni noben napad na laičnost in akonfesionalnost katekole države. Kdo bi si upal trditi, da je pravica do življenja konfesionalna zadeva? Je mar spoštovanje do življenja zgolj krščanska vrednota?

Pojem demokracija vsebuje dve med seboj povezani vsebinski razsežnosti: substancialna demokracija in formalna demokracija. Poglavitna značilnost substancialne demokracije je priznavanje in zaščita socialnih pravic državljanov. Formalno demokracijo pa sestavljajo t.i. »pravila igre«, ki ščitijo individualne pravice državljanov in ki naj omogočajo izražanje volje ljudstva ter enakopravnost večine in manjšine. Idealni demokratični režim je tisti, v katerem je demokracija obenem substancialna in formalna.

Tako socialne kot individualne pravice so danes močno zaščitene v mnogih mednarodnih dokumentih. Poznamo jih kot človečanske pravice. Lahko rečemo, da so te pravice nekakšna aktualizacija temeljnih načel naravnega prava (»jus naturalis«). Teoretiki naravnega prava so namreč postavljali za temelj medčloveškega sobivanja v družbi prav pravice do življenja, do svobode in do lastnine. Na njih naj bi temeljile sodobne demokratične države. In nobenega dvoma ne bi smelo biti o tem, da je osrednja

človečanska pravica, iz katere izhajajo vse druge, prav pravica vsakega človeka do življenja, in sicer do dostojnega življenja.

Kadar torej papež obsoja splav in pravi, da civilni zakon, ki ga dopušča, ni moralno obvezujoč, ne presega meje laičnosti katerekoli države, ampak le opominja, da tak zakon ni v skladu ne samo s krščanskim naukom, ampak tudi z naravnim pravom in torej z osnovnimi načeli, na katerih naj bi temeljil »socialni pakt«, na osnovi katerega naj bi bila zgrajena človeška družba. Temeljna načela, ki sestavljajo naravno pravo, pa niso spremenljiva, ker so pač v sami naravi stvari. Enciklika Evangelij življenja torej ne predstavlja nobenega napada na laičnost države. Skušaj biti le prispevek veroizpovedi, ki se iskreno zavzema za spoštovanje življenja, k bolj pravični ureditvi prav laičnosti države.

2. Enakopravnost. »Tisti, ki bo postal človek, je že človek.« je zapisal latinski krščanski mislec Tertulijan (Evangelium vitae, 61). Prekiniti proces rasti življenja, ki je bilo spočeto, pomeni torej umetno prekiniti naravno porajanje življenja.

»Zakoni, ki z abortusom in evtanazijo legitimirajo neposreden umor nedolžnih človeških bitij, so v popolnem in neozdravljivem protislovju s pravico do življenja, ki je lastna vsem ljudem, in potemtakem zanikajo enakost vseh ljudi pred zakonom.« (Evangelium vitae, 72). Na liberalizaciji splava so temeljile in še temeljijo politične kampanje raznih feminističnih gibanj, ki so se zanjo zavzemala v boju za žensko emancipacijo in večjo enakopravnost. Splav - umor nedolžnega in še nerojenega otroka - pa ne more biti

sredstvo za pridobitev enakopravnosti. Nasprotno. Legitimacija splava uveljavlja močno neenakost in neenakopravnost, ker predstavlja nasilje močnejšega nad šibkejšim. Pri splavu gre za enostransko odločitev močnejšega (odraslega človeka) o življenju in smrti šibkejšega (spočetega otroka, ki zaradi začetne stopnje razvoja ne more še izraziti svoje volje). Enakost v pravu pomeni vedno naslednje: zaščita različnih situacij na njim primerne različne načine (in ne enaka zaščita za vse, kot se večkrat zgrešeno misli). Spočeti otrok je v bistveno različni situaciji kot rojeni. Ali lahko rečemo, da je spočeti otrok primerno zakonsko zaščiten? Ali lahko rečemo, da je legitimacija splava korak k večji enakopravnosti?

Glede zakona št. 194 pa s tem v zvezi le en pomislek. Kot je bilo že zapisano, omenjeni zakon dopušča »prekinitev nosečnosti«, ko je v nevarnosti psihofizično zdravje matere, tako glede na njeno osebno zdravje in na družinsko oz. socialno in ekonomsko stanje kot tudi v predvidevanju možnih nepravilnosti pri otroku.

Danes se veliko dela za enakopravnost. Vsa javna poslopja je treba npr. prilagoditi normam v korist handikapiranih. Po drugi strani pa se dopušča, da je predvidevanje nepravilnosti pri otroku razlog za splav. Enakopravnost?

Restrukturacija poslopij prinaša mnogim denar: inženirjem, gradbenikom itd. Življenje handikapirane pa je pogosto ljudem in državi finančno breme. Ali je zato njegova pravica do življenja manjša?

(dalje prihodnjič)
Damjan Hlede

3. velikonočna nedelja

»Dečki, imate kaj prigrizniti?«

Silvester Čuk

Pisatelj Alojz Rebula je avgusta 1966 v Tricesimu-Trizimu pri Vidmu govoril slovenskim zamajskim duhovnikom na temo *Kako si predstavljam slovenskega duhovnika po koncilu*. Med drugim je dejal, kaj pričakuje laik od sodobnega slovenskega duhovnika: »Slovenski duhovnik se bo moral vživeti v to, da laik ne pričakuje od njega prvenstveno niti da bo prosvetar niti graditelj niti kulturnik. Celo tega ne pričakuje od njega prvenstveno, da bo duhovnik. Prvo, kar pričakuje od njega, je, da bo človek.« Potem svojo trditev podpre z dokazom: »Vzemite svetnike, ki za vas celo ne morejo biti izhodišče, o katerem lahko dvomite: njihova prva apologetika je bila predvsem njihova brezmejno očarljiva človečnost.« Celo o takem asketu, kot je bil sveti arški župnik Janez Vianney, pravijo življenjepisci, da se je pri svojih obiskih družin pogovarjal z ljudmi o čisto vsakdanjih stvareh in ne, kot bi pričakovali, zgolj o nad-

naravnem svetu.

V današnjem odlomku Janezovega evangelija smo slišali, kako vstali učitelj »posvetno« pozdravi svoje učence - utrujene ribiče, ko se jim prikaže ob Tiberijskem jezeru. »Dečki (v starem prevodu otročiči), imate kaj prigrizniti?« Poveljani Kristus skrbi za telesne potrebe svojih učencev. Pravo krščanstvo mora biti vselej združeno s pristrčno človečnostjo. Še več: osnovno načelo katoliškega nauka o milosti je, da milost predpostavlja naravo. Z drugimi besedami: najprej mora biti zdrava človečnost in na to potem Bog postavlja zgradbo svoje milosti.

Ni tako redek primer pobožnih ljudi, ki se z Bogom odlično razumejo - vsaj oni sami so o tem trdno prepričani - zelo težko pa shajajo z ljudmi. Najbrž bo ta pobožnost, ki ljudem obrača hrbet, malo čudna in Bogu ne posebno ljuba. Saj vemo, da se Jezus enači z vsakim človekom, tudi s takšnimi ljudmi, ki jih mi gleda-

mo postrani ali zviška - ti so celo njegovi največji prijatelji.

Francoski pesnik in mislec Charles Peguy, ki je bil po srcu kristjan, a je padel na začetku prve svetovne vojne, ne da bi bil prejel svetega krsta, je poznal precej pobožnih ljudi, ki so prezirali »posvetne« ljudi. O njih piše: »Ker nimajo moči, da bi živeli naravno, mislijo, da spadajo v kraljestvo milosti. Ker nimajo časnega poguma, mislijo, da so prodrli v večno. Ker se nerodno znajdejo v svetu, mislijo, da so božji ljudje.«

Največje humaniste, kakor s tujko imenujemo tiste, ki imajo srce za človeka-božjega otroka, srečamo med svetniki, ki so bili do kraja dosledni, logični kristjani. Rebula svetnike imenuje »genije človečnosti«. Eden teh genijev je bil veliki milanski nadškof sv. Karel Boromejski, ki je iz svoje osebne izkušnje zapisal: »Če hočeš kateremu svojih bratov govoriti o Kristusu, ga moraš najprej sedemkrat nahraniti.«

Umril je upokojeni beograjski nadškof

Točno na dan škofovskega posvečenja (20.4.) je v duhovniškem domu v Ljubljani umrl upokojeni beograjski nadškof msgr. Alojzij Turk. Do Božiča je še vestno opravljal predvsem službo spovednika na novomeškem Kapitlju, potem pa je prišla bolezen, za nekaj tednov je moral v bolnišnico in nazadnje (dober mesec) je zaradi oslabelosti našel prostor v duhovniškem domu na lepem potu v Ljubljani.

Alojzij Turk se je rodil 21.11.1909 v Bršljinu pri Novem mestu. Že kot študent bogoslovja je mislil na misijsko delo, malo pred novo mašo pa ga je tedanji škof Gnidovec pregovoril za delo na jugu Jugoslavije, v Makedoniji. Tako je bilo že njegovo prvo delovno mesto kot namestnik vojaškega duhovnika v Bitoli polno presenečenj, težav in nevarnosti. Križev pot - povezan tudi s krivicami in bolečino - se je nadaljeval dolga leta delovanja med različnimi narodi in verskimi skupnostmi. Da je vse srečno preстал, je

prava milost božja. Velikokrat je pripovedoval o svojih pustolovščinah in še dobrih 14 dni pred smrtjo, ko smo ga obiskali, je imel v mislih Makedonijo in Sandžak.

Po 20-letnem delu v škopski škofiji je l. 1959 na prošnjo škofa Ujčiča prevzel službo v Beogradu, kjer je bilo veliko slovenskih družin, božjo besedo pa je oznanjal tudi diplomatom, ki so se vsako nedeljo zbirali pri diplomatski maši. Le nerad je leta 1980 sprejel škofovsko posvečenje, saj je imel že 71 let in bi si zaslužil počitek. Ko je decembra 1986 odgovorno delo oddal na mlajša ramena, je prišel marca 1987 v Novo mesto in bil skoraj do zadnjega pomoč na Kapitlju.

V ponedeljek, 24.4. je bil prepeljan v Novo mesto in napan v tamkajšnji kripti. Številni ljudje so se poslovili od njega. V torek, 25. aprila, je bila v kapitelski cerkvi pogrebna maša oz. slovo. Pobožnost - mašo in homilijo - je vodil beograjski nadškof Perko, z njim pa so somaševali še stiški opat in devet škofov. Poslovit se je prišlo tudi 82 duhovnikov. Med procesijo iz kripote v cerkev in na pokopališču so peli ljubljanski bogoslovci, med mašo pa je pel domači cerkveni pevski zbor. Z govorom so se od njega poslovili ljubljanski bogoslovci, med mašo pa je pel domači cerkveni pevski zbor. Z govorom so se od njega poslovili ljubljanski nadškof, škopsko-prizrenski in novomeški prost. Po maši zadržanci so pokojnega odpeljali z avtomobilom na ločensko pokopališče, kjer je bil položen v grob poleg prošta Štruktja.

Naj mu bo Bog plačnik za vse, kar je storil slovenskemu in jugoslovanskemu narodu!

R.B.

Mučenci, pričevalci edinosti

Na veliki petek smo se spominjali trpečega Kristusa. Kot priča zgodovina, je njegovemu zgledu sledilo brez števila njegovih učencev od sv. Štefana dalje do naših dni. Morda je prav naše stoletje tisto, ki je po številu učencev prekosilo število mučencev rimskih cesarjev od Nerona do Dioklecijana. Glede tega upravičeno piše sedanji sv. oče: »Na koncu drugega tisočletja je Cerkev znova postala Cerkev mučencev. Pregarjanja kristjanov duhovnikov, redovnikov in laikov - so uresničila veliko setev mučencev na različnih delih sveta. Pričevanje za Kristusa do prelita krvi je postalo skupna dediščina katoličanov, pravoslavnikov, anglikancev in protestantov.«

Tega pričevanja ne smemo pozabiti, saj družijo vse kristjane v nekakem ekumenizmu mučencev. Od sovjetske revolucije leta 1917 prek diktatur nacizma in fašizma pa vse do raznih fundamentalističnih skupin današnjih dni so mučenci iz vseh krščanskih veroizpovedi prelili kri za Kristusa, saj so pretrepali mučeništvo in smrt samo zato, ker so bili in so hoteli ostati Kristusovi učenci. Nekaj imen: luteranski pastor Paul Schneider, umrl 18. julija 1939, luteranski pastor Dietrich Bonhoeffer, u. 9. aprila 1945; oba sta umrla v nacističnem taborišču. Katoliška redovnica Edith Stein, u. 9. avgusta 1942, p. Maksimilijan Kolbe, u. 14. avgusta 1941; oba sta žrtvi nacizma. Pravoslavni: moskovski patriarh Tichon, mučenec sovjetske revolucije leta 1918, petrograjski metropolit Venjamin, ustreljen leta 1922.

Tem imenom moremo dodati nešteta imena drugih žrtev nasilja, tako nacističnega kot komunističnega; gre za duhovnike, škofo, redovnike in laike. Opirajo se arhivi, oglašajo se priče in do sedaj prikrita resnica prihaja na dan, kako so kot mučenci umirali kristjani, ki so bili v življenju sicer ločeni kot pripadniki raznih krščanskih skupnosti, so pa bili edini po krstu in mučeništvu. Prav zato so resnični graditelji ekumenizma, v nekaterih redovnih skupnostih jih že častijo kot mučence. V tem se odlikuje posebno ruska pravoslavna Cerkev.

Šmarnice v novi luči

Jokajoči kipi Matere božje ne morejo niti za las zмести vernika, še manj okrniti njegove vere. Besedičenje medijev je nepotrebno, čeprav dajemo Bogu možnost, da se poslužuje malih, neznatnih stvari, da nam govori. Zato želimo stopiti v svet letošnjih šmarnic s čistim namenom: moliti Boga s čiščenjem Matere božje in posnemanjem njenih vrlin. Dajmo Mariji mesto, ki ji gre! Dobila je edinstveno nalogo, da je postala v vsem Mati božja - ob betlehemske jasliah, na Kalvariji in v binkoštni dvorani. Obenem je tudi naša mati, tako jo v pesmih večkrat pozivamo.

V zgodovini Slovenci nismo imeli kraljice; imamo pa njo kot kraljico, h kateri se z zaupanjem zatekamo na naša znana božja pota in h krajevnim oltarjem.

V letošnjih šmarnicah naj zadobi Marija tisto pravo podobo, ki jo ima. Ona naj pripomre, da se poveča, poglobi in utrdi naša osebna in skupna vera v njenega Sina, se širi mir na svetu in v srcih ljudi, raste služba Cerkev v svetu. Letošnje šmarnice naj prinesejo našim krajevnim Cerkvam več vere, ljubezni, upanja. Šmarnice niso množična pobožnost; so namenjene majhni čredi, ki je povezana z ostalimi po vsem svetu.

Otroci, ženske, matere, dekleta, redovnice, duhovniki - naša iskrena molitev naj se ob letošnjih šmarnicah dviga ob Mariji!

POGLED V SLOVENIJO

Se vračajo stari časi predsodkov in nestrpnosti do vernih?

V raznih javnomnenjskih anketah in raziskavah, ki jih znanstvene ustanove (zlasti v okviru Fakultete za družbene vede) in nekateri časniki redno izvajajo, ljudi nikoli ne povprašajo o tem, kako ocenjujejo vlogo ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja v novi državi. Tudi zaradi tega naj bi bile omenjene raziskave javnega mnenja pristranske ter pogosto v funkciji potreb in koristi nasprotno politike.

Kar zadeva osebnost omenjene visoke cerkvene osebe, je dr. Alojzij Šuštar cenjen in spoštovan tudi med laiki, torej neverniki. Kar zadeva splošne človeške lastnosti, kot so znanje, spravljalnost, strpnost, iskrenost in druge, mu med slovenskimi politiki zagotovo ni enakega. Tudi zaradi tega občila ne poročajo o tem, da se je ljubljanski nadškof že zdavnaj zavzel za narodno spravo, se nekajkrat opravičil za grehe in napake, ki jih je Cerkev med drugo svetovno vojno in pozneje morda povzročila posameznikom ali skupinam, hkrati pa zaželel, da bi tudi nasprotniki zbrali toliko moči, da bi se Slovenecem opravičili za zločine in druga dejanja, ki so jih v bližnji preteklosti povzročili vernim ljudem oziroma drugim svojim rojakom.

Osebnost na tako visoki ravni se predstavlja tudi v intervjuju, ki ga je dr. Alojzij Šuštar pred dnevi dal nekemu slovenskemu tedniku. Obravnaval je predvsem vprašanja, ki se nanašajo na delovanje Cerkve v pravni državi, kar naj bi čimprej postala Slovenija. Visoki cerkveni predstavnik je v pogovoru ocenil tudi negotovost in strah, ki se pojavljata med vernimi ljudmi v Sloveniji, če se namara ne vračajo stari časi predsodkov in nestrpnosti do vernih. Dejal je naslednje: »Zelo dolgo je že, odkar sem se leta 1977 za stalno vrnil v Slovenijo. Takrat smo živeli še v čisto drugačnih razmerah in sem zares zelo čutil preplašenost med duhovniki in tudi med ljudmi. Niso si upali niti se pogovarjati z menoj. Zame, ki sem toliko časa živel v Švici, je bilo to zelo nenavadno; navajen sem namreč bil, da se kulturni ljudje srečujejo in pogovarjajo, kateregakoli prepričanja so že. Prava sprememba teh razmer ja napočila šele po prvih demokratičnih spremembah leta 1990, ko je Cerkev dobila priložnost, da nastopi v javnosti. Ni bilo več pritiskov na ljudi, da ne smejo obiskovati bogoslužja, se cerkveno poročiti, da otrok ne bi smeli dati krstiti in jih voditi k zakramentu; to se je precej spremenilo.

Zadnji dve leti pa je spet čutili negotovost, da ne rečem preplašenost, češ kaj pa, če se vračajo stari časi. Da bomo spet morali, ker smo kristjani, marsikakšno preslišati, prenesti,

tako kot je bilo v prejšnjih časih. Sicer sam vedno znova opozarjam, da gre za demokracijo, pri čemer pa je dejanski prehod iz prejšnjih razmer v resnično demokracijo nekaj drugega. Negotovost pri ljudeh in duhovnikih se vidi v tem, da se toliko stvari, ki jih želimo in moramo urediti, ni uredilo. Spet smo se zavzeli, da se v državi Sloveniji uredi pravni položaj Cerkve. V ustavi sta Cerkev in država ločeni, nihče pa ni natančno povedal, kaj to pomeni. Če je Cerkev ločena od države, to ne pomeni, da je izločena iz javnega življenja. Urejene niso tudi številne druge stvari, na primer v šolstvu, finančni položaj Cerkve, status duhovnikov in druge. In pri tem se pojavlja bojazen, kaj, če se te stvari sploh ne bodo spremenile. Pojavlja se tudi izredno sovražno nastopanje proti Cerkvi v Sloveniji. Sovraštvo prihaja od vsepovsod: iz javnih medijev, časopisov, z zborovanj, iz izjav, pisem bralcev. Norčevanje iz papeža, to kulturno sramoto, kakršno so si privoščili v Ajdovščini, so šli potem kot največjo kulturno prireditev predstavljati še na televizijo. Omeniti pa je treba tudi napade na Cerkev, podtikanje vsemogočih stvari, pri čemer se posebej odlikujejo nekatere politične stranke, posamezniki pa tudi skupine, ki se oglašajo.«

V nadaljevanju intervjuja je dr. Alojzij Šuštar omenil tudi narodno spravo in dejal, da »Cerkev strogo zavrača vsako maščevanje in obračunavanje. Gre nam za celostno resnico, na kar smo že večkrat opozorili. Pri razčiščevanju teh vprašanj, ki so posebno aktualna v letu 1995, torej ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne, nam manjka kultura. Ko je z razvojem demokracije prišlo do tega, da lahko vsak pove svoje mnenje, se je ta svoboda razvila v nekakšno divjo demokracijo. Ta napadalnost mi je tako nerazumljiva.«

V Sloveniji so medtem objavili programe raznih proslav in drugih slovesnosti, ki bodo potekale ob 50. obletnici konca druge svetovne vojne ter zmage nad fašizmom in nacizmom. Proslave se bodo odvijale ločeno, torej na ravni oblasti in organizacij oziroma gibanj, ki so v opoziciji. Bližajo se torej tudi dnevi sprenevedanj in ponarejanja zgodovine. V Ajdovščini bodo npr. 5. maja proslavljali 50. obletnico ustanovitve prve slovenske narodne vlade, o čemer bo govoril predsednik sedanje vlade dr. Janez Drnovšek. Pri tem pa bodo imeli skoraj za sovražnika tista zgodovinarja ali časnika, ki na primer opozarjata, da je bila vlada v Ajdovščini dejansko komaj četrti vlada, ki smo jo Slovenci imeli v tem stoletju.

F.Z.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Presenečenja upravnih volitev

Skrajna ideologizacija vsega italijanskega javnega življenja je od prve povojne dobe privedla do tega, da je vsakršna vrsta volitev, tudi krajevno omejenih, dobila političen pomen. Italijanske stranke in politiki v njih so torej živeli in se razvijale pod stalnim pritiskom. Kar se je tokrat dogajalo, pa se zdi, da nima primere v povojni zgodovini, saj ni bila na tehtnici svoboda ali pripadnost države enemu ali drugemu svetovnemu taboru, vendar je bila napetost takšna, kot bi šlo za usodo naroda in samostojnost države. Stranke verjetno nimajo prav, da tako zelo napihujejo pomen volitev, vendar pa je bilo pred volitvami jasno, da bo prišlo nujno do parlamentarnih volitev, če bo 23. aprila slavil Berlusconi in Finijev tabor, ki je upal, da bo na zagonu lanskim volitev še napredoval in s tem še bolj delegitimiral sedanji parlament. Zgodilo pa se je obratno. Berlusconi in Fini sta bila dvakrat razočarana: najprej, ko so jima napovedi pokazale, da njun tabor ne bo dosegel absolutne večine, potem pa, ko se je izkazalo, da so tudi napovedi preoptimistične, in se je zmaga sprevrgla v poraz, ki je postal iz ure v uro bolj očiten in pekoč. Kot obliži je sicer učinkovala

zmaga v treh severnih deželah, vendar je vsem jasno, da bi tudi tam zmagala leva sredina, če bi Severna liga ne nastopala samostojno.

Levica je po teh volitvah tako močna kot še nikoli v povojni zgodovini, ker je DSL postala prva stranka v državi, napredovali pa so tudi komunisti, a tudi Fini je pridobil na odstotkih; Severna liga je vzdržala, poglavje zase pa so bivši krščanski demokrati, ki so napredovali tako s Casinijevim centrom kot z Biancovo Ljudsko stranko. Kar zadeva glasove, je Buttiglione prinesel le malo glasov v Berlusconijev tabor, pač pa dobre kandidate, saj jih je kar nekaj plasiral med zmagovalce. Bivši KD so bili uspešni tudi na levi sredini, ki se je z bolj zmerno usmerjenimi kandidati hotela približati povprečnim volilcem. Spet poglavje zase so beli in razveljavljeni glasovi: teh je bilo tokrat kot še nikoli, saj je njih število prekoračilo 3 milijone in dvesto tisoč. To je treba pripisati neumno zapletenemu sistemu in preveč togi interpretaciji pravil; volilna udeležba pa je spet padla.

Kaj zdaj? Berlusconijevo nategovanje vrvi ni uspelo, saj ni mogel zakriti, da se za upravičenimi potezami njegovega gibanja dejansko

skrivajo osebni interesi in hkrati postaja vse bolj jasno, da na dolgo roko dela za Finijevo desnico. Tudi ta ugotovitev bo končno vnesla razdor v tabor, ki ima zdaj samo še to prednost, da je dokaj enoten v svojem nastopanju, kar pa ne velja za levo sredino, ki si mora svojo enotnost šele izmisliti. Kako bo mogel D'Alema spraviti skupaj komunistične prenovitelje, Severno ligo in Ljudsko stranko, je seveda ključno vprašanje prihodnjih mesecev vse do parlamentarnih volitev, ki so se z nedeljskim glasom dokaj oddaljile; do takrat pa ne bi bilo napačno, če bi Dinijeva vlada lahko še naprej upravljala državo v strogem spoštovanju dosedanjih in novih varčevalnih ukrepov. Ideološkim oviram in pregradam pa se bo mogoče izogniti samo na podlagi dogovorjenega zmernega programa, ki naj bi temeljil na nekaterih skupnih točkah, ki bi jih morali razmeroma naglo odkriti, saj sedanje stanje že samo na sebi diktira bodočo politiko. Kompromisi so dobrodošli, ne pa enostransko popuščanje, kot se npr. dogaja v novi slovenski demokraciji, v kateri slovenski krščanski demokrati kar naprej doživljajo udarce, ne da bi prav reagirali. - S

Proslave ob 25. aprilu

V torek so po vsej Italiji proslavljali 50. obletnico vstaje proti nacifašističnemu okupatorju. Osrednja proslava je bila v Milanu, kjer je prišlo tudi do izgrediv, tarča katerih je bila delegacija gibanja Forza Italia. Tudi pri nas smo se množično in dostojno spomnili 50-letnice z vrsto komemoracij in prireditev na Goriškem in Tržaškem. Ena takih je gotovo bila torkova proslava v tržaški Rižarni (na sliki / Foto Kroma), spominske svečanosti pa so se odvijale v Dolini, v Rupi in drugih krajih. Slovenci v Italiji pa se bomo skupno spomnili osvoboditve in zmage nad nacifašizmom 1. maja v Doberdobi.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Prejšnji teden se je v naši deželi končala velika prireditev evropskih manjšinskih šol Slovenska Evrošola 1995. Slovenska manjšina v Italiji je namreč letos organizirala 4. festival manjšinskih šol ob 50-letnici obnove evropskih šol na Tržaškem in Goriškem. Po četrtkovni slovesni otvoritvi v Trstu je bila v soboto osrednja prireditev na stadionu Baiamonti v Gorici, kjer so nastopile gostujoče skupine; preplet pesmi in plesov iz vse Evrope pa so povezovali učenci osnovnih šol iz Trsta, Gorice in Benečije. V Benečiji je bila v gosteh skupina 31 Bretoncev, ki so stanovali v družinah svojih vrstnikov oz. pri učencih dvojezičnega centra in srednje šole. Treba je poudariti, da se je ideja za prvo Evrošolo rodila v bretonskem mestu Brest leta 1987, ko so proslavljali 10-letnico dvojezične zasebne bretonske šole Diwan (ki v bretonskem jeziku pomeni kal). O težavah z bretonskimi šolami smo

imeli priložnost slišati na novembrskem posvetu Otroški jezik in kultura, na katerem je spregovorila tudi ravnateljica njihove srednje šole P. Chevillard; tudi Francija namreč ni zelo odprta do svoje manjšine, ki šteje 450-500.000 oseb. Leta 1977 so na zasebno pobudo in z velikim tveganjem začeli z dvojezično šolo, na začetku s peščico ljudi; danes sedi v klopih 23 bretonskih šol kar 1200 otrok. 31 teh je v petek v dvorani dvojezičnega centra prikazalo izsek svoje kulture predvsem s pesmijo in plesi.

Poleg proslav ob obnovitvi slovenskih šol poteka v teh dneh tudi 50-letnica konca druge svetovne vojne; v Italiji in drugih evropskih državah bodo velike manifestacije. V Vidmu so se prve dni aprila srečali predstavniki deportirancev z namenom, da bi ljudje, posebno mladi, ne pozabili na vrednote, ki izhajajo iz antifaašizma in na katerih je bila zgrajena povojna Evropa; med te

nedvomno spada tudi spoštovanje oz. priznanje pravih jezikovnih, verskih in etničnih manjšin. Potemtakem je bila naša svoboda v teh 50 letih le omejena. Ob tem omenimo manifestacije v Benečiji. V soboto je špeterska občinska uprava priredila posebno proslavo. Počastila je namreč delo občinskih svetovalcev, ki so si sledili od leta 1945 dalje, s fotografijami vseh občinskih uprav, ki so pripomogle k rasti tega slovenskega centra Nadiških dolin. Vedno v Špetru se pripravljata tudi zanimiva fotografska razstava Benečija med vojno in mirom, delo študijskega centra Nediža; otvoritev bo v petek, 28. aprila, ob 18. uri v Beneški galeriji. Razstava zajema obdobje od prve do prvih povojnih let druge svetovne vojne; vsakdanje življenje, vojna, prazniki, procesije v fotografijah ljubiteljev ter pravih profesionistov.

Erika Jazbar

SSk o slovenski šoli

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti pozdravlja prireditelje in udeležence Slovenske Evrošole, velike in pomembne manifestacije, na kateri se bodo v teh dneh pod pokroviteljstvom Evropskega urada za manj poznane jezike srečali učenci, dijaki in šolniki številnih narodnostnih manjšin iz skorajda vseh držav članic Evropske zveze.

SSk je prepričana, da bo Slovenska Evrošola pomagala utrditi zavest, da smo narodnostne manjšine prej pravilo kot izjema v Evropi in da predstavljamo njeno resnično bogastvo. Še posebej Slovencem v Italiji pa bo nudila priložnost, da se zamislimo v svoje šolstvo, ki prav zdaj obhaja 50-letnico obnove po črnem fašističnem obdobju. Primerjava z izkušnjami drugih narodnostnih manjšin nam lahko pomaga odkrivati vrline, pa tudi pomanjkljivosti in možnosti izboljšanja našega šolstva, ki je in ostaja temeljnega pomena za obstoj in razvoj celotne naše narodnostne skupnosti.

Žal pa ni mogoče zamolčati, da je slovensko šolstvo v Italiji prav v tem času tarča nekaterih negativnih ukrepov najvišjih šolskih oblasti. Gre predvsem za odloka, s katerima minister za šolstvo odreja ukinitve dveh slovenskih nižjih srednjih šol na Tržaškem ter združitve treh slovenskih višjih srednjih šol na Goriškem. Poudariti velja, da je minister ta ukrepa sprejel proti mnenju pristojnih posvetovalnih organov in še posebej proti mnenju Deželne komisije za slovenske šole. Predvsem pa moramo ugotoviti, da minister pri tem ni spoštoval zakona št. 1012 iz leta 1961, po katerem je mogoče slovenske šole ukiniti in sploh spreminjati le z odlokom predsednika republike (in ne zgolj ministra za šolstvo), kakor tudi ne da bi spoštoval določil londonskega memoranduma iz leta 1954, po-

trjenih z osimskimi sporazumi iz leta 1975, ki posebno ščitijo slovenske šole na Tržaškem.

Slovenci v Italiji smo pripravljeni razpravljati o vsem, tudi o možnosti »racionalizacije« našega šolskega omrežja, in to smo šolskim oblastem že povedali. Ne moremo pa pristajati na to, da se takšni »racionalizacijski ukrepi« sprejemajo v brk avtonomiji in posebnosti slovenskega šolstva in ne da bi spoštovali veljavnih zakonskih predpisov ter mednarodnih sporazumov. Zadeva je toliko hujša, ker Slovenci v Italiji v zadnjih časih doživljamo ravno na šolskem področju vrsto kršitev mednarodnih obvez Italije z Republiko Slovenijo. Tako so italijanske šolske oblasti v zadnjih časih dejansko ukinitve študentskega priznanja, suspendirale so veljavnost dogovora o medsebojnem priznavanju univerzitetnih diplom, delajo težave pri prirejanju jesenskih seminarjev za slovenske učitelje in profesorje s Tržaškega itd. Vse to povrh v času, ko slovenska narodnostna skupnost doživlja težave tudi na drugih področjih.

V takšnem kontekstu je seveda težko mirno govoriti o možnosti »racionalizacije« slovenskega šolskega omrežja. Če bi šolske oblasti resnično hotele dialog o tej problematiki, potem bi tudi same morale ustvariti pogoje zanj. Dovolj bi bilo nekaj jasnih znakov, da jih ne vodi zgolj negativna volja. Za začetek bi recimo lahko priznale dvojezični šolski center v Špetru v videmski pokrajini ter publicizirale glasbeni šoli Glasbene matice iz Trsta in Emila Komela iz Gorice. S tem bi med drugim dale najlepši prispevek k proslavljanju 50-letnice obnove slovenskega šolstva v Italiji, kakor bi tudi dokazale, da vidijo v manjšinskem šolstvu ter sploh v narodnostnih manjšinah resnično bogastvo nove Evrope.

Nov slovenski tednik MAG

V četrtek, 20. aprila, je v Ljubljani izšla prva številka neodvisnega, sodobnega in novega političnega tednika, ki se imenuje MAG. Gre za revijo, ki jo je ustanovil eden najboljših slovenskih časnikarjev Danilo Slivnik s tovariši, ki so jim na dnevniku Delo v zadnjem času onemogočili normalno delovanje. Slivnik je bil namreč pri Delu nominalno drugi mož dnevnika, a so ga zaradi predbornih člankov kratkoma lo-

odžagali. Zanimivo je, da so ga skoraj petnajstih letih dela odžagali takrat, ko je časnik postal kolikor toliko zanimiv in tudi bran. V Delu si lahko prebral novice in raziskave, ki jih sicer drugje nisi mogel, Slivnik pa je bil poznan kot časnikar, ki je večkrat bral levite vodilni slovenski stranki LDS in predvsem vsem sedanjim levičarjem ter nekdanjim komunistom, ki so danes na oblasti, »kot da bi se nič ne zgodilo«. Žaganje Slivnika seveda spada v t.i. »normaliziranje« Dela v režiji Drnovška in Kučana, ki si ne moreta privoščiti, da bi bil najbolj brani časnik njima in levičarjem nenaklonjen.

Prav zato smo z nestrpnostjo pričakali prvo številko MAG-a, ki ne razočara. Lahko rečemo, da smo lahko zadovoljni z revijo, ki bo sicer še nekaj časa iskala svojo dokončno obliko; že sedaj pa je jasno, da bo Slivnik s svojo družino še vedno iskal teme, s katerimi bo skušal prikazati ozadje slovenskega političnega dogajanja. Kaže tudi,

da bo MAG revija, ki bo najgloblje posegala na politično področje na Slovenskem, saj so se ji pridružili tudi drugi ugledni časnikarji, ki so pri Delu odkrili marsikatero afero in so jih zato onemogočili. Direktor in glavni urednik revije je Danilo Slivnik, odgovorni urednik Vinko Valsle, oblikoval jo je Igor Arh; zanimiv pa je pogled tudi na člane uredništva, ki so: Jože Biščak, Igor Guzelj, Vesna R. Marinčič, Mojca Šajn in že omenjena Slivnik in Valsle.

Samo upamo lahko, da bo reviji uspelo postati prva slovenska revija, da bodo njeni uredniki vedno postavljali na prvo mesto demokracijo in svobodoljubje ter seveda resnico, zaradi katere so se morali umakniti od Dela. Le-to namreč spet postaja »pravovern« in do Cerkve sovražno nastrojeno z raznimi Ježi in Fleggerji in podobnimi goniči, ki jih poznamo že iz komunističnih časov, ko so bili vsi »moralno in politično neoporečni«.

Tiskovno sporočilo SKGZ - SSO

Slovenska narodnostna skupnost iz Furlanije-Juljske krajine bo enotno počastila 50. obletnico zmage nad nacifašizmom in osvoboditve z deželno manifestacijo, ki bo 1. maja ob 16. uri v občinskem parku v Doberdolu. Odločitev za skupno proslavljanje tako pomembne obletnice je bila sprejeta v Enotnem zastopstvu Slovencev v Italiji, ki ga sestavljajo strankarske komponente naše skupnosti in osrednji organizaciji civilne družbe SKGZ in SSO, ki sta si prevzeli tudi skrb za uresničitev manifestacije.

Doberdolske slovesnosti se bodo udeležili vidni predstavniki iz Slovenije in Italije, slavnostni govornik pa bo kulturni ustvarjalec Miroslav Košuta, ravnatelj Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta. Spored predvideva tudi pozdrav mladinske zamejske predstavnice ter pozdrav institucionalnih predstavnikov iz Slovenije in Italije.

Kulturni spored bodo oblikovali združeni pevski zbori z Goriškega, člani Zveze slovenskih kulturnih društev in Zveze slovenske katoliške prosvete. Gre za dekliški zbor So-

Spremembe, ki jih prinaša Internet

Kdo še ni slišal za Internet, za to veliko avtocesto elektronike, za ta veliki komunikacijski svet, ki bo jutri popolnoma spremenil naš svet, nam omogočil udobnejše življenje in nas najbrž tudi malce zaslužnil?

Gre za veliko računalniško mrežo, ki je prisotna povsod po svetu, a je sedaj še nedostopna vsem ljudem, ker je draga; že jutri pa bo tako poceni, da si jo bo lahko privoščil vsak človek, prav tako kot televizijo. Govorimo seveda o bogatem svetu; reveži tu žal nimajo kaj iskati, kot vedno. Internet je telekomunikacijska mreža, s pomočjo katere si lahko ljudje že sedaj dopisujejo v realnem času; je mreža, na katere koncih je ogromno bank s podatki, slikami, podobami in knjigami. S pomočjo Interneta lahko gremo že sedaj v Vatikansko knjižnico in si ogledamo, katere knjige so na posodo in katere ne, lahko si ogledujemo slike iz Louvra in Gugenheimovega muzeja, lahko gremo v vesoljsko agencijo NASA. Skoraj gotovo je to sistem, ki bo uničil pošto, saj je ne bomo več rabili. S pomočjo Interneta potuje sporočilo ceneje in hitreje, pa tudi bolj zaupno je. Internet omogoča študentu imeti vpogled v velikanske banke velikih vseučilišč in univerzitetnih centrov; in še in še bi lahko naštevali.

Tu pa se sedaj pojavljajo nova vprašanja, saj pravil, ki bi določala, kako se morajo ljudje vesti v Internetu, še ni. Prav zato se na mreži že pojavljajo pornografija, ki ustvarjajo t.i. virtualno pornografijo. Le-tem noben zakon nič ne more, ker pač takih zakonov, ki bi preganjali take prekrške, enostavno še ni. Takoj bi morali osnovati nove zakone in določiti moralna merila, ki naj bodo podlaga tem zakonom. Ni namreč vseeno, kaj in kako kdo piše, kako in za kaj uporablja dosegljive podatke in komu jih posreduje. Danes je Internet prava mana za ljudi, ki še živijo v totalitarnih režimih, ker le tako lahko drugim pišejo in sporočajo o nesvobodi v lastni državi; jutri bo Internet morda edini vir prave informacije in demokracije. Seveda, če se ga spet ne bo polastila peščica bogatih...

Gotovo bomo za Internet še slišali; v ZDA obstajajo na Internetu že pridige in duhovne misli za vsak dan, k nam bodo prišle v kratkem.

Vse lepo in prav. Toda Internet ne sme vzeti človeku prostora za razmišljanje in tišino, za smeh in jok, za vse tisto notranje življenje, ki ga je danes zaradi tehnologije vsak dan manj.

- jp -

100-letnica ljubljanskega potresa

14. aprila leta 1895 je Ljubljano prizadejal potres, po katerem so se verniki skupaj s tedanjim škofom Missio zaobljubili, da bodo vsako leto imeli potresno pobožnost. Za ta namen so si izbrali cerkev sv. Jožefa, ki je bila šele v načrtih in so jo jezuitski patri postavili leta 1912. Po zapletih prve svetovne vojne (v cerkvi so bili najprej nastanjeni avstrijski vojaki, kasneje pa je služila za skladišče žita) je cerkev blagoslovil škof Jeglič l. 1922. V njeni soseščini sta stala tudi redovna hiša in prvi dom duhovnih vaj (namenjen možem in fantom, pa tudi okoliškim duhovnikom). Zaradi političnega pritiska na jezuite so le-ti svoje imetje l. 1933 »prodali« ljubljanski škofiji. Škof Rožman je l. 1941 posvetil Plečnikov oltar, leseni kip sv. Jožefa z dečkom Jezusom pa je naredil kipar Pengov. »Zlati časi« duhovnega središča so trajali do aprila 1949, ko je UDBA brez postopka zaplenila najprej redovno hišo in dom, proti koncu meseca pa še samo cerkev. P. Böhm in p. Vrtovec, ki sta med zadnjimi zapustila jezuitsko hišo na Poljanah (drugi so bili že pred njima izseljeni na opustošeni grad Bogenšperk), sta smela odnesti le Najsvetejše in ga

shraniti v ljubljanski stolnici.

V cerkvi in redovni hiši se je nastanilo filmsko podjetje (ki je v njej še danes), medtem ko je dom duhovnih vaj kar nekajkrat menjal lastnike - zdaj je v njem Uprava lj. lekarn. Žalostno pa je bilo, posebno za jezuite, ko je v njem deloval posebni oddelek ginekološke klinike - za »načrtovanje« družin so delali splave. Vse prej kot razveseljivo je tudi, da je v kletnih prostorih redovne hiše zabavni lokal, ki poleg nemorale skrbi tudi za nočni nemir.

Ob stoletnici potresa je lj. nadškof že marca meseca, ko si je ogledal stanje cerkve, določil, da bo letošnja potresna pobožnost, ki se je od leta 1950 opravljala v stolnici, spet pri sv. Jožefu, zavetniku slovenskih dežel. Cerkev je sicer še oskrunjena in v njej ni moglo biti celotno slavlje, zato pa se je približno 3.000 ljudi zbralo tudi okrog cerkve in po ulicah okrog nje. Po 46 letih molka so se pred tretjo uro oglasili štirje zvonovi in odbili 100 udarcev (za vsako leto po potresu enega), glavni zvon pa je povabil tudi vse ostale lj. zvonove in ob tej melodiji skoraj nobeno oko ni ostalo suho.

V imenu lj. nadškofa, ki je bil zaradi bolezni zadržan, je slovesnost vo-

dil škof Uran. Na pragu cerkve ga je vidno ganjen pozdravil p. Böhm, ki je že opoldne iz stolnice prinesel Najsvetejše in ga shranil v Marijini kapeli, potem pa se je spredel z zahvalno svečo (nosil jo je bodoči jezuitski provincial p. Cvikel, spremljalo pa ga je več kot štirideset duhovnikov ljubljanskih župnij z manjšimi zahvalnimi svečami) pomaknil v opustošeno cerkev, kjer je bil pripravljen oder in kjer je po branju božje besede imel govor škof.

Litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim so bili spet pred lepo okrašenim portalom, kamor je bil postavljen tudi zasilni oltar.

Bilo je pretresljivo. Tudi zato, ker se je moralo Najsvetejše spet vrniti v kapelo. Vendar so ljudje vztrajali še po obredu in nekateri dobro uro in pol čakali v vrsti, ki se je po ladji počasi pomikala proti prezbiteriju (kjer so zdaj shranjeni filmski reflektorji VIBA filma) do zazidanega Plečnikovega oltarja, kjer še vedno stoji tudi kip sv. Jožefa z dečkom Jezusom. Zdaj samo upajo - in mi z njimi - da bo čimprej prišlo do poravnave krivic in nove povesitve. Tega bi bil tudi p. Böhm zelo vesel.

R.B.

Odnos do tigrovcev

Tudi jaz bi se rada oglasila v zvezi s člankom g. Ambroža Kodelje *Nova tigrova obleka* z dne 30. marca, ki me je presenetil zaradi svoje ostrine in netočnih oznak o tigrovcih. Ker mi je neki udeleženec na simpoziju slovenističnih dnevov očital, češ kaj pa vi katoličani pišete o tigrovcih v Katoliškem glasu, bi rada najprej odgovorila temu gospodu. Ker taki pogledi v naši manjšini niso osamljeni, še vedno pač etiketiramo ljudi skozi ideološka očala, je morda prav tudi prek KG povedati, da v tem časopisu, pri katerem večkrat sodelujem, a tudi pri ostalem tisku običajno velja, da za vsak članek odgovarja, kdor ga podpiše. Tako mi še na misel ne pride, da bi prej omenjenemu sogovorniku pripisala spodrsiljaje Primorskega dnevnika. Kot Primorski dnevnik ne izraža pogledov vseh Slovencev, tako tudi ni mogoče odgovornosti za kak članek v Katoliškem glasu na splošno pripisati vsem katoličanom.

Vsaj pri nas, ki »smo v Evropi« že 50 let, bi morali poznati temeljna pravila pluralističnega ustroja.

Toliko za uvod. Kar pa zadeva članek g. Kodelje, bi rada poudarila, da je bilo do danes veliko napisanega o tigrovcih; glej pričevanja Vekoslava Špangerja že leta 1965, Alberta Rejca, Toneta Rutarja, Slavka Tute, Alojza Zidarja, še prej Lava Čermelja, Milka Škrapa, Avgusta Sfiligoja, brezštevilna gesla v PSBL, publikacije zgodovinarjev Toneta Ferenca in Milice Kacin-Wohinz, radijske intervjuje Lide Turk in razne spominske pobude krožka Virgil Šček. Seznam bi lahko še podaljšali.

Z demokratizacijo Slovenije se odpirajo arhivi, kjer je ohranjeno še nepoznano gradivo o delovanju tigrovcev, predvsem pa veliko dokazov, kako je nova oblast sovražno in z velikim nezaupanjem gledala na tigrovce, katerih delo in zasluge so bile zamolčane do pred kratkim. Šele zadnja leta se tigrovcem postavljajo spomeniki in se skuša uradna oblast oddolžiti tem zavednim

Še o tigrovcih ...

narodnjakom, ki so žrtvovali vse, tudi svoja življenja za osvoboditev Primorske izpod italijanskega fašističnega jarma.

Lansko leto je bilo ustanovljeno društvo, ki želi ohranjati izročilo tigrovcev. Da je večina tigrovcev na Primorskem v vojnih letih pristopila k OF, je bila v danih razmerah le logična posledica dvajsetletnega boja proti fašizmu, kar je bil splošen pojav na Primorskem. Iz vseh omenjenih pričevanj pa izhaja podatek, da so bili med tigrovci komunisti zelo redki.

Oceno o tigrovcih bo dala vsekakor zgodovina, ki je neizprosna sodnik. Motijo pa me nespoštljive ocene na eni in prilaščanja tigrovske dediščine raznih borčevskih organizacij na drugi strani.

Primorski Slovenci moramo imeti za svojo dolžnost, da delovanje tigrovcev pravilno ovrednotimo in spoznamo, a tudi utrdimo zavest, da so tigrovci slavna dediščina vseh Slovencev.

Nadja Maganja

Pismo GMD

V odboru Goriške Mohorjeve družbe (GMD) smo bili najprej mnenja, da na članek g. Ambroža Kodelje *Nova tigrova obleka*, priobčen v Kat. gl. dne 30. marca, ni vredno odgovarjati, ker se sam po sebi komentira. A mnogi prijatelji so nas nagovarjali, da ne kaže molčati, sicer bi potrjevali znani latinski pregovor »Qui tacet, consentire videtur«, kar pa za nas v tem primeru gotovo ne drži. Odtod naslednje zaznambe:

1. GMD se dobro zaveda svojih duhovnih korenin in svojega izvirnega navdiha ter se trudi, da ostane zvesta svojemu poslanstvu. A pri tem, sledeč koncilskemu vabilu, razbira znamenja časa in se odpira dialogu z vsemi ljudmi dobre volje ter se zaveda, ne da bi s tem želela razprodajati lastne duhovne dediščine, da so meje resnice in dobrote (= moralnih vrednot) širše od pripadnosti enemu ali drugemu idejnemu taboru. V takšnem duhu je nastajal in se je napisal PSBL, ki

gotovo dela čast GMD.

2. Odklanjamo očitek, da se je GMD nemalo »spozabila«, ko je priobčila spomine nekdanjega tigrovca Zorka Jelinčiča. V odboru GMD smo se zavedali, da Zorko Jelinčič ni pripadal »katoliškemu taboru« in da vedno ne moremo soglašati z njegovimi mnenji in prepričanji o krščanstvu in Cerkvi. A edini smo si bili pri predhodni oceni, da so Jelinčičevi spomini dragocen pričevanjski dokument za zgodovino primorskega slovenskega odpora fašističnemu raznarodovanju. Čutili smo, da dihata v njih pokončna moralna osebnost ter predanost moralnim vrednotam, ki jih narodna istovetnost zahteva, in to tudi za ceno hudih ponižanj in velikega trpljenja, ki so prizadeli tudi njegovo družino... Tako živo je doživljal to dramo, da se je v zadnjih dneh svojega življenja spraševal: Ali se je vse to izplačalo? Prepričani smo, da so Jelinčičevi spomini, izdani pod naslovom *Pod svinčenim nebom*, »plus«, ne pa »minus« za GMD, tudi zaradi zlahtnega vzgojnega sporočila in bodrila za vse, ki jim ni narodna zavest le duhovno prazna beseda.

3. Bralcem prepuščamo sodbo, koliko je objektivno vreden zgodovinski pristop avtorja omenjenega članka. Sami imamo o tem velike pomisleke. Vsekakor nam ni vseeno, da navaja besede nekaterih pokojnih duhovnikov, ki bi zahtevale, da jih preverimo tudi zaradi njih dobrega imena.

4. Ob takšnem ozkosrčnem, če ne že tudi krivičnem, pisanju izraža GMD Jelinčičevim svojem, zlasti dr. Dušanu Jelinčiču, iskreno in občuteno vzajemnost ter se jim zahvaljuje za zaupanje, ki so ga ji izkazali, ko so ji izročili očetove spomine za objavo.

**V imenu odbora GMD
dr. Oskar Simčič, predsednik**

antikomunistične ubežnike predalo zmagovalnim partizanom. Usoda teh povratnikov je prav tako znana; o njej pričajo kočevska in druga brezna po slovenski zemlji.

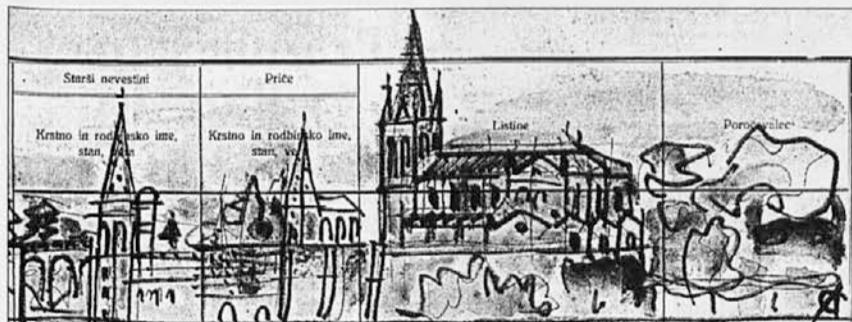
LETA ZMEDE IN NASILJA

Ko se človek ozira nazaj, zlasti na vojna leta 1940-1945, mora ugotoviti, da so bila to leta zmede in nasilja na vseh straneh, ko nisi vedel, katero stran izbrati; moral pa si izbrati eno ali drugo. To je veljalo posebno za fante in mlade moške. Nekateri je mobilizirala nemška vojska, drugi so šli k partizanom, tretji k četnikom, četrte so pobrali Italijani v posebne bataljone, peti so se skrivali, kakor so vedeli in znali. Takrat je bilo torej takšno stanje. Kdo se v tisti zmedi ni omadeževal z nasiljem? Kdo se je vedno držal le resnice in pravice? Ta naj vrže prvi kamen, kot je dejal Kristus farizejem, ki so javno tožili grešnico.

Ali bino bilo bolj na mestu položiti kamen na to preteklost? Proglasiti splošno amnestijo in tako najbolj častno proslaviti 50-letnico konca druge svetovne vojne? Takšen kamen bi lahko bil spomenik vsem padlim v Ljubljani, spomenik narodne sprave. Takšna sprava bi bila tudi najbolj primerna priprava na obisk sv. očeta prihodnje leto.

K. Humar

Černigojeve risbe v cerkveni poročni knjigi

Pred kratkim je naš glavni urednik prinesel v Gorico zajeten snopič fotokopij, na katerih so bile zanimive risbe. Gre za skice znanega slovenskega slikarja Avgusta Černigoja, ki jih je narisal v letih 1952 v tehniko tuša v poročno knjigo nekega župnišča v slovenski Istri. Ker so značilne za njegovo slikanje, jih nekaj tudi objavljamo.

Avgust Černigoj se je rodil leta 1898 v Trstu pri Sv. Ani, kjer je obiskoval tudi osnovno in meščansko šolo. Že zelo mlad je kazal veliko ljubezni do risanja in je zato šel na umetnostno obrtno šolo v Trstu; po vojaškem služenju je leta 1922 opravil usposobljenostni izpit na akademiji za umetnost v Bologni. Kasneje je šel na Nemško, kjer je študiral v Weimarju na visoki šoli za obrt, bolj znani pod imenom Bauhaus. Takrat je to znamenito šolo vodil Walter Gropius, tam pa so študirali skorajda vsi poznejši pomembni arhitekti in slikarji. Tedaj se je Černigoj navzel futurističnega slikanja, ki ga ni nikdar več popolnoma opustil. Vrnil se je v Ljubljano, kjer se je povezal s Pilonom, Čargom in Spazzapanom; kasneje je spet prišel v Trst, kjer je poučeval risanje na slovenskih šolah. Velja za imenitnega mentorja, saj je v njegovi šoli zraslo veliko slovenskih zamejskih likovnikov. Nedavno umrla umetnik je poslikal tudi veliko cerkva, med katerimi ima gotovo posebno mesto cerkev v Drežnici, ki jo je poslikal skupaj s sedaj slavnim in čaščenim goriškim slikarjem Zoranom Mušičem.

Za Černigoja je značilno predvsem to, da ga je odlikovala izredno lahkotna in dobra risba, ki se ji ni nidar popolnoma odpevedal. Prav te odlike pa imajo tudi risbe v poročni knjigi.

Kdor je brez krivde...

Evropa in z njo ostali svet se pripravljata na praznovanje 50. obletnice konca druge svetovne vojne. Pri tem bodo zmagovalci peli hvalo svoji zmagi, premaganci se bodo tudi spominjali svojega izgubljenega boja in svojega junaštva. To smo doživeli v Gorici, ko so se v soboto, 21. januarja, zbrali misovci in njih somišljeniki v goriški stolnici z namenom, da se udeležijo maše za padle iz vrst X-Mas (fašistični oddelki v boju zoper partizane), v resnici pa, da bi po maši zapeli glorio svojim junakom, padlim na Trnovem. Podobno bo najbrž tudi drugod v letošnjem letu; vsaka stran bo videla le svoje sončne strani, ker je težko priznati svoje napake in še težje se jih kesati in skušati popraviti.

OKUPACIJA SLOVENIJE

To morda velja za naš slovenski narod. Naših ljudi ni zagrabil samo svetovni konflikt med velesilami, temveč tudi revolucija. Leta 1940 se je zdelo, da bo Jugoslavija ostala nevtralna, toda knezu Pavletu in njegovi vladi v Beogradu to ni uspelo; Hitler je hotel prisiliti Jugoslavijo k tihi povezavi s Tretjim Reichom in zahteval prost prehod po njenem ozemlju do Grčije; hotel je njen pristop k trojnemu paktu. Beograjska vlada je konec marca 1941 na to pristala, toda po podpisu pogodbe se je po beograjskih ulicah uprla množica z geslom »Bolje rat (vojno) kao pakt!« Hitler je v soglasju z Mussolinijem na to odgovoril tako, da je v začetku aprila napadel Jugoslavijo. Z Mussolinijem sta si jo razdelila, Slovenijo pol in pol, Hrvaško sta odstopila Paveliču in ustašem, v Beogradu pa sta postavila nacistom naklonjeno vlado. To so na kratko povzeti dogodki aprila 1941. Jugoslavija je dejansko nehala obstajati.

RADELITEV SLOVENIJE IN POSLEDICE

Hitler in Mussolini sta si torej razdelila Slovenijo: Štajerska in Gorejska sta šli Tretjemu Rei-

chu, Ljubljana, Notranjska in Dolenjska pa Italiji, ki je takoj proglasila Ljubljansko provinco. In slovenski politiki? Prva se je znašla komunistična partija. Zaslutela je priložnost izvesti revolucijo pod krinko boja zoper okupatorja. Junija 1941 je zato osnovala OF, potem ko je Hitler napadel Sovjetsko zvezo. Potrebno je pač bilo podpreti Stalina z oboroženim uporom v okupiranih deželah. Politični voditelji slovenske ljudske in liberalne stranke so menili, da za oborožen upor še ni prišel čas, in so zato pristali na tiho sožitje posebno z italijanskim okupatorjem. Partija pa ni mirovala. Za izpeljavo revolucije je bilo potrebno odstraniti najbolj vidne osebnosti, ki niso soglašale z OF in njenim oboroženim uporom. Tako so se začele likvidacije idejnih nasprotnikov OF. Te so bile posebno številne v Ljubljanski pokrajini. To nasilno postopanje OF je naravno rodilo odpor. Nastale so vaške straže kot spontana obramba pred nasilnostjo OF in njenih borcev partizanov.

PO KAPITULACIJI ITALIJE

Tako je bilo do 8. septembra 1943, ko je v Italiji padel fašizem in je maršal Badoglio sklenil mir z zavezniki. Ob novonastalem položaju so nacisti zasedli tudi Ljubljansko pokrajino z našo Primorsko vred. Vaški stražarji so se tedaj umaknili v Ljubljano, kolikor jim je to uspelo. Ker niso hoteli k partizanom, jim ni ostala druga izbira kot iskati sožitje z Nemci. Preosnovali so se v domobrance. Njihovo vodstvo, zavarovano v ideološki odpor zoper komunizem, je menilo, da so tudi angloameriški zavezniki antikomunisti, zato je sodelovalo z Nemci. V tej dobri veri so dočakali konec vojne v začetku maja 1945 in se pred zmagovalnimi Titovimi partizani umaknili na Koroško skupaj z mnogimi civilnimi begunci. Njihova usoda je znana; angleško poveljstvo je pristalo na dogovor s Titom in vse

Izidi volitev v slovenskih občinah na Goriškem

Tudi pri nas je vladalo veliko zanimanje za volitve. V Doberdolu, Sovodnjah in v Števerjanu so bile namreč občinske volitve, ki se jih je udeležilo zelo veliko volilcev. Na prvi pogled na volilne izide nam postane takoj jasno, da kakih večjih sprememb ni, če seveda odmislimo velik uspeh SSK, ki je v Števerjanu po dolgih letih spet prišla do župana. Pa poglejmo izide!

V **Doberdolu** sta bili dve listi: lista Slovenske skupnosti z Marijo Ferletič kot kandidatino za županja in lista Občinska enotnost z Mariom Lavrenčičem, ki je tudi zmagal na volitvah in tako ostaja še naprej župan doberdolske občine. Volilnih upravičencev je bilo v Doberdolu 1211, od teh jih je volilo 1067, kar je 88,7%, belih glasovnic je bilo 15, neveljavnih pa 36. Lista Občinska enotnost je prejela 580 glasov, kar je 57,1%, Slovenska skupnost pa 436 glasov, kar je 42,9%. Svetovalci pa so postali Silvano Semolič, Andrej Gergolet, Viljem Gergolet, Igor Juren, Iztok Devetak, Giovanni Devetak, Klavdija Sulič, Marko Jarc (vsi Občinska enotnost) in svetovalci Slovenske skupnosti Marija Ferletič, Milko Visintin, Bruna Visintin ter Damjan Podveršič.

Tudi v **Sovodnjah** sta bili dve listi, in sicer Slovenska skupnost in Občinska enotnost, ki je s 722 glasovi zmagala (56,5%), SSK pa je prejela 557 glasov (43,5%). Župan tako postaja Marko Petejan, svetovalci pa so Leopold Devetak, Zdravko Custrin, Severin Zotti, Walter

Novi števerjanski župan
Hadrijan Corsi

Ferfoglija, Savina Cotič, Ravio Masetti, Zdravko Novak in Alenka Florenin; vsi so bili izvoljeni na listi Občinska skupnost, svetovalci Slovenske skupnosti pa so postali Severino Klede, Benjamin Černic, Branislav Černic in Julijan Ožbot.

V **Števerjanu** sta nastopili listi Občinska enotnost, Slovenska skupnost in fašisti stranke *MSI - Fiamma tricolore*, ki pa so prejeli samo 19 glasov. Slovenska skupnost je prejela 303 glasov (49,3%), Občinska enotnost pa 292, kar pomeni 47,5%. Hadrijan Corsi je tako samo za 11 glasov postal župan Števerjana. Svetovalci pa so: Ivan Humar, Silvano Cibini, Damjan Stekar in Rudi Korsic za Občinsko enotnost; Franka Padovan, Anka Černic, Mirjam Dorn Hlede, Ivan Vogrič, Dominik Humar, Florijan Lango, Izidor Prinčič, Marjan Drovčka pa za Slovensko skupnost.

Pomembna nagrada za MePZ Podgora

V soboto, 22. aprila, je podgorski MePZ prvič sodeloval na tekmovalnem slovenskih pevskih zborov *Naša pesem 1995*. Prireditev je bila letos od 21. do 23. aprila v sali Union v Mariboru, kjer je nastopalo omejeno (25) število zborov. Iz zamejstva so se pobude udeležili trije mešani pevski zbori, in sicer Jacobus Gallus iz Trsta in Celovca, zbor Podgora iz Gorice ter zbor Vasilij Mirk iz Kontovele. Nastope je ocenjevala posebna komisija, kriteriji pa so bili prepričljivost izvedbe, tehnična pripravljenost in zahtevnost tekmovalnega programa. Vsak zbor je izvajal obvezno pesem, nato svoj spored s tremi izvirnimi pesmimi. Isti sobotni popoldan so nastopili še MePZ J. Gallus iz Trsta, zbor Toplice (Dobrna), Vox medicorum (Ljubljana), Komorni zbor De profundis (Kranj), Akademski pevski zbor Maribor.

Zbor Podgora se je predstavil z obvezno skladbo (Ravnikovo *Žanjico* na besedilo F. Kozaka) in s svojim programom; le-ta je obsegal Vrabčev *Veter* po verzih S. Kosovela, Brucknerjevo *Ave Mario* in Poulencovo *Vinea mea electa*. Žirija je ocenila izvedbo goriških pevcev s 74 točkami (na 90) in podelila dirigentu Mirku Špacapanu bronasto plaketo mesta Maribor. Zbor, ki so ga za to priložnost podprli tudi nekateri drugi pevci iz okoliških krajev, je bil s svojim nastopom zelo zadovoljen, saj je dokazal, da se z resnim ljubiteljskim delom lahko dosežejo pomembni uspehi in da kvaliteta ni sinonim le za profesionalnost.

Goriški slikar Bruno Canella v Kulturnem domu

V sredo, 26. aprila 1995, je bila ob 18.30 v galeriji Kulturnega doma otvoritev razstave goriškega slikarja Bruna Canella z naslovom *Naše okolje: včeraj in danes*.

Bruno Canella se je rodil v Mostu na Soči. Njegova mati je bila iz slovenske družine Kačič iz Brestovice na Krasu, oče pa je bil italijanske narodnosti. Za slikarstvo se je pričel zanimati že v mladostnih letih, oljni tehniki pa se je z navdušenjem posvetil po dolgotrajnem bivanju v Istri, kjer je prišel v stik s tamkajšnjimi umetniki (Polhen, Dequel, Saksida). Sodeloval je že na številnih skupinskih razstavah, samostojno pa je razstavljal v Gorici.

Razstava, ki jo prireja Upravni odbor Kulturnega doma v Gorici, bo odprta do 10. maja 1995 po naslednjem urniku: od 9. do 13. (ob delavnikih) ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

Tržičanka Albina Pahor je praznovala 90 let

Tudi v Laškem ni več velika redkost, če kdo dočaka nenavadno starost 90 let. Tako je pred kratkim Albina Pahor praznovala v krogu svojih najdražjih okroglo obletnico rojstva. Prav je, da tukajšnji Slovenci zabeležimo in se veselimo takih dogodkov. Praznik je še toliko bolj vreden omembe, če gre za spomin na družinsko življenje, ki je bilo bogato in pomembno za našo skupnost.

Priimek Pahor, ki je pri nas pogost, je sicer tipično kraško-slovenski; med fašizmom je postal celo Pacor ali Paccorini. Albina se je rodila v Dolu (Doberdob) pri Skropčevih v zaselku, ki ga domačini imenujejo *Hišarji*; že v l. 1914 se je skupaj s starši, bratom in 4 sestrami preselila v Ronke v zaselek S. Vito, kjer so kupili hišo. V ronški okolici so imeli njeni starši precej zemlje, ki je bila celo tam, kjer stoji danes letališče.

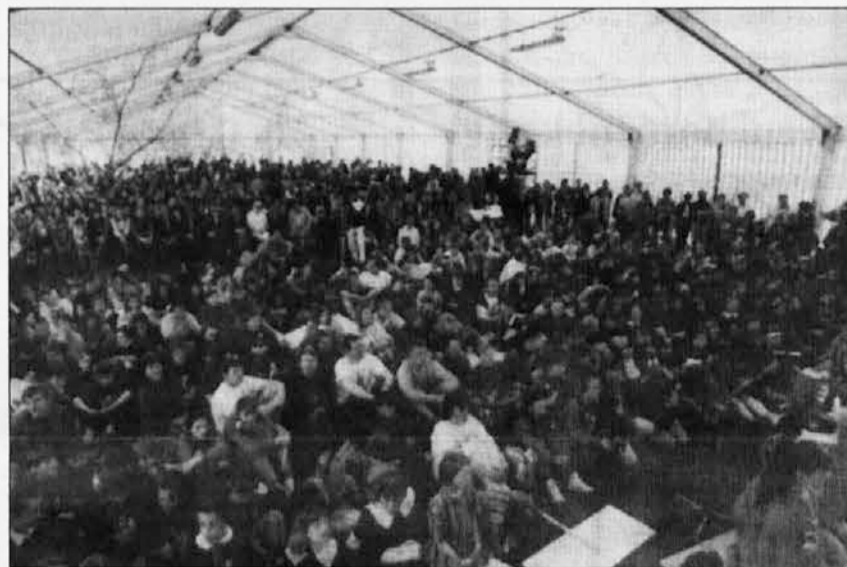
Med vojno je kot skoraj vsi prebivalci Laškega šla z družino v begun-

sko taborišče, ki je bilo najprej v Wagni in nato skupaj z drugimi slovenskimi družinami v madžarskem kraju Tölna. Konec vojne pa je doživela v taborišču pri Brück an der Leite. Gotovo ji je ostala v spominu predvsem velika lakota, ki ni nehala, niti ko so se vrnil v Ronke, kjer so našli hišo brez oken in vrat. Na srečo so se lahko preživljali s kmetijo in zelenjavo, saj je pridelke prodajala tudi mama na trgu v Tržiču.

Albina je šla se učiti šivat k teti Mariji Pahor v Sv. Ivan (Trst). Tam je ostala dve leti. Kot šivilja je spoznala in l. 1928 poročila Jožefa Lakoviča (pri Lukotovih) iz Doberdoba (1902-1974), sorodnika slikarja Vladimira iz Ljubljane. Mož, ki je opravil srednje šole v Gorici in nekaj višjih na Dunaju med vojno, je od l. 1921 delal v ladjedelnici kot uradnik in se je tam navadil tudi italijanščino. Seveda se je iz Doberdoba vozil delat s

kolesom. Imela sta tri fante, to so: Eligio, Armando in Jožef (Pino, poznan kot odličen šahist). Do l. 1940 sta Jožef in Albina stanovala v Doberdolu, nato v Tržiču. Med vojno sta kot vsi Slovenci po svojih močeh pomagala v osvobodilnem gibanju; to predvsem mož, ki je bil odbornik demokratične fronte Slovencev v ladjedelnici. Po vojni so začeli otroci obiskovati slovenske šole v Tržiču in Trstu. Oče pa se je kot prosvetni delavec zanimal za društvo Triglav, pri katerem je postal blagajnik. Od takrat so vedno naročeni na slovenske časopise in obiskujejo slovenske prireditve in verske obrede v Laškem. Jožef, ki je bil do upokojitve namestnik šefa administracije, je l. 1966 prejel za svoje vestno delo od predsednika republike Saragata odličje *Vitez republike*.

Čestitkam Albini in voščilom za nadaljnja zdrava leta se pridružuje društvo Jadro. **K.M.**

Mladi udeleženci Slovenske Evrošole '95 so obiskali tudi Gorico

Kulturna prireditev ob 50-letnici osvoboditve

Zamisel je nastala v začetku sezone, ko so predstavniki nekaterih kulturnih društev predlagali Zvezi slovenskih kulturnih društev, naj bi oblikovali skupno pobudo ob 50-letnici zmage nad nacifašizmom in osvoboditve. Manifestacija naj bi bila predvsem izraz ustvarjalnosti goriških kulturnih skupin in zato naj bi kulturni spored oblikovala društva, ki so včlanjena v ZSKD.

Zamisel je prerasla začetne okvire in je dobila vsegoriški okvir; zato bo predstavljala osrednjo pokrajinsko prireditev ob 50-letnici osvoboditve, ki bo potekala v organizaciji ZSKD-Gorica in pod pokroviteljstvom SKGZ, Kulturnega doma-Gorica in VZPI-ANPI. Prireditev, ki nosi naslov *To je ta čas*, bo v petek, 28. aprila 1995, ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu.

Kulturni spored pod vodstvom režiserja Emila Aberška oblikujejo deklški zbor Sovodnjska dekleta, deklški zbor Jezero iz Doberdoba, mešani zbor Oton Župančič iz Štandreža, moški zbor in Doberdoba, moški zbor Andrej Paglavc iz Podgore ter moški zbor Skala iz Gabrij.

Za glasbeno opremo je poskrbel Miran Rustja, igrali pa bodo Fabio Devetak - flavta, Danijel Devetak - violina in Boštjan Harej - violončelo.

Recital oblikujejo člani goriške Gledališke šole Erik in Robert Bensa, Viljena Devetak, Katja in Tanja Gaeta, Luiza Gergolet ter Erika Nardin. Slavnostni govornik na petkovi prireditvi bo kulturni ustvarjalec Ace Mermolja.

Zlata maša misijonarja Ernesta Saksida

Preteklo nedeljo, 23. aprila, je misijonar Ernest Saksida obhajal zlato mašo v svoji rojstni vasi Dornberku. Ljudje so napolnili cerkev, domači pevski zbor je ubrano prepeval, okrog zlatomašnika se je zbralo nad 20 sobratov. Zlatomašniku je spregovoril salezijanski sobrat, pozdravil pa je tudi sam zlatomašnik Saksida. Ob koncu maše je vsakomur stisnil roko v pozdrav in mu izročil spominsko podobico. Mašno slavje so domači župnik in župljani zelo učinkovito pripravili in zelo doživeto sodelovali. Po darovanju je zlatomašnik blagoslovil novi tabernakelj, dar nekega domačina.

Prihodnjo nedeljo, 30. aprila, bo Ernest Saksida ponovil zlatomašno slavje v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici ob 9. uri zjutraj.

Govorica kraškega kamna

Pretekli teden (od 18. do 28.4.) je razstavljal v občinski knjižnici v Ronkah kraški kipar Pavel Hrovatin iz Briščikov. Pobudo za otvoritev razstave na temo *Govorica kraškega kamna* je dala občinska komisija za slovenska vprašanja s sodelovanjem SKRD Jadro in občinske knjižnice. Na predstavitvi so spregovorili podžupan L. Furlan, predsednica občinske komisije Sonja Božič in tržaški umetnik Sergij Cesar, ki je napisal tudi priložnostno predstavitev umetniškega dela in avtorja v dvojezičnem vabilu. **K.M.**

Praznik staršev v Bazovici

Praznik staršev je lepa priložnost za kulturne prireditve in zabavo. Vsako leto se je Slomškov dom v Bazovici z materinskim dnevom spomnil na matere, letos pa je, zavedajoč se tudi velikega pomena očetovstva, organiziral v nedeljo, 23. 4., v Slomškovem domu praznik staršev.

V lepo ozaljšani dvorani in z razsvetljenim panoiem, na katerem je izstopal napis Spoštuj očeta in mater, se je predstavila znana in priljubljena skupina Šavrinske pupe iz Šmarij pri Kopru. Občinstvo je z zanimanjem sledilo njihovu petju in oživljanju starih navad. Ob šaljivo pikrih pripombah na račun družine, ki danes nepreklicno propada in ni več poglavito torišče za vzgojo otrok, je vzniknila želja, da se vrne družinam dostojanstvo za plemenito vzgojo otrok v krščanskem duhu. Staršem naj se povrne spoštovanje in ugled, kot so ju dajali naši predniki, in v družinah naj zavladata mir in ne neprestano hlastanje po novih varljivih vabah pridobitniškega sveta in življenja. Škoda, res škoda, da je bil ta klic, namenjen našim slovenskim družinam, deležen odobravanja le maloštevilnega hvaležnega občinstva.

Ta lepi praznik staršev je sklenil otroški pevski zbor Skomšek, ki je pod vodstvom Davida Žerjala zapel na čast in v hvaležnost staršem tri pesmi. Naj omenimo, da je zborček prejel na nedavni reviji Pesem mladih laskavo priznanje za petindvajsetletno neprekinjeno delovanje. Prav bi bilo, da bi se zborček še okreplil in gojil še dolgo let lepo slovensko pesem.

A.M.

V Dolini, Zgoniku in na Repentabru potrditev dosedanjih uprav, a tudi lep uspeh SSk

Občinske svete so obnovili tudi v Dolini, Zgoniku in na Repentabru. Slovenski volilci so tudi tokrat večinoma podprli tradicionalne stranke, za katere navadno glasujejo. Do velikih sprememb ni prišlo, novosti predstavljata le skoraj plebiscitaren uspeh liste Skupaj-Insieme in njenega županskega kandidata Borisa Pangerca v Dolini ter prisotnost predstavnikov Pola svoboščin v zgoniškem in repentabru občinskem svetu.

V Dolini je torej zmagala lista Skupaj-Insieme, ki je odraz dosedanje občinske uprave (SSk, DSL, SKP, Demokrati forum). Prejela je nad 67% glasov, tako da so predstavniki liste sami presenečeni nad takšnim izidom, katerega si kratkoma niso pričakovali. Za štiri leta bo dolinski upravi načeloval župan Boris Pangerc, šolnik in znan kulturni delavec.

Tudi v Zgoniku in na Repentabru so volilci izrazili zaupanje dosedanjim levičarskim upravam. V Zgoniku je lista Skupaj-Insieme prejela 62% glasov, Slovenska skupnost 18%, Pol svoboščin pa 20%. Občini bo še naprej načelovala dosedanja županja Tamara Blažina skupaj z (svetovalci, SSk bo imela dva svetovalca, prvič pa bosta v zgoniškem občinskem svetu sedela dva svetovalca desničarskega Pola svoboščin (Umberto Ercolessi in

Walter Persi).

Na Repentabru se je uveljavila Napredna lista, ki je prejela 48% glasov. SSk je prejela 32%. Pol svoboščin pa 20% glasov. Župan bo še naprej Aleksij Križman skupaj z 8 svetovalci, SSk ima tri svetovalce, Pol svoboščin pa enega (Franca Guerro).

Predstavniki strank se veselijo volilnega izida, razočaranje so izrazili le člani Pola svoboščin in drugih liste, ki so nastopile v dolinski občini in ki so si pričakovali ugodnejše rezultate. Levica je nad izidi seveda zelo zadovoljna tudi v luči rezultatov deželnih in drugih upravnih volitev, ki so se v nedeljo odvijale drugod po Italiji in ki so levo sredino nagradile z zmago v devetih deželah od petnajstih, v katerih so bile volitve.

Precej je napredovala tudi Slovenska skupnost, tako v Zgoniku kot na Repentabru (tu je morda na tihem pričakovala zmago). V Zgoniku je napredovala za odstotek, na Repentabru pa kar za štiri. Tu je bil na njeni listi prvič izvoljen v občinski svet kandidat italijanske narodnosti Giuseppe Nobile, sicer kot neodvisen. To se je v zgodovini SSk menda prvič zgodilo. Ostala dva svetovalca sta županski kandidat Renco Milič in Ivo Jevnikar. V Zgoniku pa sta bila na listi SSk izvoljena županski kandidat Joško Gruden in Slavko Škerlj. V Dolini je SSk s tremi kandidati nastopila v okvi-

ru liste Skupaj-Insieme. Vsi trije (Aldo Štefančič, Damjan Ražem in Fulvia Premolin) so bili izvoljeni; prof. Aldo Štefančič pa je bil s 209 preferencami najbolj voljen kandidat na zmagoviti listi, lep osebni uspeh pa je žel tudi Damjan Ražem. Tako Štefančič kot Ražem bosta člana občinskega odbora (Štefančič bo še naprej zasedal podžupansko mesto). SSk se zato lahko upravičeno veseli izida nedeljskih volitev, na osnovi katerega je - kot pravi tiskovno poročilo, izdano 24. t.m. - »brez dvoma utrdila svoje vodilno mesto med strankami, ki zbirajo slovenske glasove.«

Nedeljske volitve so tudi pokazale, da Slovenci s skupnim nastopom lahko žanjemo lepe uspehe s konkretnimi rezultati; to je prišlo do izraza zlasti v dolinski občini. V Zgoniku in na Repentabru so mnogi mnenja, da je bilo dobro, da sta levica in SSk nastopili na dveh ločenih listah, tako da so čimveč svetovalskih sedežev zasedli slovenski svetovalci. Gotovo pa je, da bodo stranke, za katere Slovenci tradicionalno volijo, v teh dveh občinah morale poiskati skupen jezik in skupne točke zaradi prisotnosti predstavnikov Pola svoboščin, ki do Slovencev ni ravno najbolje razpoložen. To bi lahko bil tudi nov korak na poti proti skupnemu političnemu nastopanju Slovencev, v katerega nas silijo razmere.

SSk priredila srečanje s Silviusom Magnagom

Silvius Magnago (levo) in tajnik SSk Martin Breclj (Foto Kroma)

V petek, 21. t.m., se je v Trstu kot gost Slovenske skupnosti mudil zgodovinski voditelj Južnotirolske ljudske stranke (*Südtiroler Volkspartei* - SVP) dr. Silvius Magnago. Dopoldne je imel na tržaškem sedežu agencije ANSA srečanje z novinarji, v popoldanskih urah pa je na novem sedežu SSk v ul. Gallina 5 predaval o pomembnosti samostojnega političnega nastopanja.

Magnago je orisal zgodovinsko pot SVP, ki prav zaradi tega, ker je zbirna stranka, v kateri se ljudje različnih idejnih opredelitev, predstavlja okoli 90% nemške manjšine na Južnem Tirolskem. To ji omogoča, da je sogovornik tudi v najvišjih forumih. Slovence v Italiji je pozval, naj stopijo na pot samostojnega političnega nastopanja, saj so v prvi vrsti Slovenci (kot manjšinci na Južnem Tirolskem so v prvi vrsti Nemci).

Ugledni gost se je tudi dalj časa ustavljal pri zgodovini boja južnotirolskih Nemcev za čimboljšo zaščito in za avtonomijo pokrajine Bocen. Pri tem je omenil tako določila pariške mirovne pogodbe iz leta 1947 kot tudi dveh resolucij OZN iz začetka šestdesetih let. Dejal je tudi, da je avstrijska država nekakšna zaščitnica oz. nadzornica, ki pazi, da Italija ne krši kake norme v zvezi z zaščito nemške manjšine na Južnem Tirolskem. Če bi Italija to storila, bi imela Avstrija pravico obrniti se na mednarodno sodišče v Haagu.

Magnago je spregovoril tudi o današnjem političnem trenutku v Italiji in izrazil zaskrbljenost nad uveljavljanjem desnice, zlasti neofašistične stranke Nacionalnega zavezništva. Z vlado, v kateri bi bili tudi člani NZ (kot je bilo v bivši Berlusconijski vladi), ne bo SVP nikoli sodelovala, saj o fašizmu in njegovih dedičih noče niti slišati. SVP je namreč nastala kot protifašistična stranka. Datum njenega rojstva je 8. maj 1945 (torej dan, ko se je končala druga svetovna vojna): 50-letnico obstoja stranke bodo proslavili 29. t.m. z izrednim kongresom v Meranu.

Občni zbor Zadružne kraške banke

V nedeljo je bil v zgoniški telovadnici občni zbor Združne kraške banke, prvi po združitvi zadružnih bank, nekdanjih hranilnic in posojilnic z Opčin in iz Nabrežine. V izrednem delu občnega zbora, ki mu je prisostvoval tudi notar, so člani z veliko večino odobrili novi zadružni statut. Ta daje Zadružni kraški banki širše možnosti poslovanja in torej večjega razmaha, ki je v izostrenih tržnih razmerah nadvse potreben.

V rednem delu občnega zbora je predsednik Pavel Milič podal izčrpno poročilo Upravnega sveta, pri čemer je prikazal in obrazložil obračun na dan 31.12.1994. Po poročilu Nadzornega odbora sta sledila razprava in odobritev obračuna. Na dnevnem redu so bile še druge točke, ki zadevajo bančno poslovanje v ožjem pomenu besede. Kot zadnja točka pa so bile na vrsti volitve štirih odbornikov, ki jim je letos zapadel mandat. Člani so izvolili vse štiri kandidate, ki jih je predlagal Upravni svet, in sicer dosedanje odbornike Silvana Čoka, Dragotina Daneva in Karla Guština ter na novo dr. Dušana Grudna. (mab)

Velikonočna številka Škrata

Izšla je velikonočna številka (št. 3-4) glasila Sklada Mitja Čuk Škrat. Uvodoma najdemo razmišljanje Ivana Florjanca o Veliki noči, sledi daljši prispevek o življenju v Jezusovem času. Dr. Viljem Ščuka je prispeval članek o zorenju otrokove osebnosti, dr. Martina Tomori pa članek o mladostniškem obdobju. O gibanju Hare Krišna je napisal prispevek Vinko Škafar, Jasna Merku pa piše o razvoju človeške figure. Sledi prispevek Nataše Paulin o Slovenski Evrošoli, Živa Gruden pa bralca vnovič popelje na izlet v Benečijo.

Na zadnji strani najdemo poročilo o izletu na sneg v Piancavallo, ki ga je priredil Sklad Mitja Čuk. V tej številki je tudi vrsta nasvetov za razne vaje in zabave. Velikonočni Škrat je med drugim bogato opremljen z ilustracijami Walterja Grudine, Jasne Merku in Magde Tavčar ter s fotografijami Petra Cvelbarja in iz arhiva.

Zbor Jacobus Gallus prejel zlato odličje v Mariboru

Mešani pevski zbor Jacobus Gallus, ki deluje pod okriljem Glasbene matice v Trstu, je konec prejšnjega tedna na vseslovenskem zborovskem tekmovanju *Naša pesem* v Mariboru žel zelo lep uspeh. Prejel je namreč 90 točk in zlato odličje mesta Maribor, njegov zborovodja Janko Ban pa je prejel tudi priznanje za najboljšo izvedbo obvezne skladbe, ki je bila letos *Žanjica* Janka Ravnika.

MePZ J. Gallus je nastopil v soboto, 22. t.m. (isti dan sta nastopila še zamejska zbor MePZ Podgora in MePZ Jakob Petelin Gallus iz Celovca, dan prej pa MePZ Vasilij Mirk s Proseka in Kontovela). Poleg *Ženice* je izvedel še Gallusov motet *Stetit Iesus in medio*, Merkujevo *Ave gratia plena* in besedilo Lukovega evangelija in ljudsko *Stoji tam lipica* v priredbi Marija Kogojca. Skladbi *Žanjica* in *Stoji tam lipica* je zbor izvedel tudi na slavnostnem koncertu v nedeljo, 23. t.m., ko je nastopil skupaj z MePZ Obala iz Kopra (vodi Walter Lo Nigro) in z Ljubljanskimi madrigalisti, ki jih vodi Matjaž Šček. Ta dva zbora sta namreč z nekoliko višjim točkovanjem tudi prejela zlato odličje. Zanimivo pa je, da sta - poleg Janka Bana seveda - tudi Lo Nigro in Šček s Tržaškega.

S tem uspehom se je MePZ J. Gallus uvrstil v sam vrh slovenskega zborovskega petja. Pri tem je treba omeniti, da je zboru že pred dvema letoma na tekmovanju *Naša pesem '93* v Ljubljani za las ušlo

Zbor Jacobus Gallus v štandreški cerkvi septembra lani

zlato odličje in da je pred več kot dvajsetimi leti prejšnji zbor Gallus pod vodstvom Ubalda Vrabca prejel zlato odličje. Od zamejskih zborov pa je zlato odličje pred sedmimi leti prejel tudi MePZ Primorec-Tabor s Trebč in Opčin pod vodstvom Matjaža Ščeka.

Po nastopu na mariborskem tekmovanju se sezona zbora J. Gallus

bliža koncu. Končala se bo z izvedbo cikla *Balada o narodu*, to je sklopa pesmi tržaških avtorjev, ki pripovedujejo o trpki zgodovini in o današnji nelahki situaciji Slovencev na tem koncu narodnega ozemlja. Jeseni bo zbor zopet začel z delom, v načrtu pa ima več nastopov, med temi tudi udeležbo na tekmovanju *Guido d'Arezzo*. (iž)

Škedenj

Letos slavi naš Etnografski muzej dvajsetletnico obstoja. Kakor je bilo v načrtu, poteka ta obletnica zelo razvejano in s širokimi potezami.

V januarju in februarju je bila razstava o Škedenjski krušarici v Sv. Antonu pri Kopru. Pretekli terek je bila otvoritev razširjene razstave v Pokrajinskem koprskem muzeju (Gramscijev trg 4). Ob otvoritvi sta govorila zastopnika koprškega in škedenjskega muzeja, pel je škedenjski pevski zbor pod vodstvom Aleksandra Sluge. V juniju pa naj bi v še bolj razširjeni obliki odprli isto razstavo v Etnografskem muzeju v Ljubljani.

21. t.m. je bila zanimiva otvoritev razstave v Ptuj, kjer je prisoten tudi naš muzej z manjšimi eksponati.

Slovesnost obletnice bo v Škedenju 18. junija.

Proslavitve dneva zmage po 2. svetovni vojni na Primorskem

Ob polemičnih pripravah na letošnjo proslavo ob 50-letnici konca 2. svetovne vojne v Sloveniji bi bilo zanimivo analizirati, kako je bilo s proslavami ob preteklih obletnicah. Pozaba je zelo hitra in ni slabo nekoliko pogledati po starih časopisih.

Dan zmage je bil po vzoru Sovjetske zveze in držav, ki so bile v njenem interesnem območju, določen v Jugoslaviji na 9. maj. Zahodne »imperialistične« države pa so proslavljale zmago v 2. svetovni vojni 8. maja. Leta 1950 - ob peti obletnici zmage - na Primorskem ni bilo večjih proslav, samo uvodničarji v časopisih so poudarjali visoko revolucionarno zavest, s katero je KPJ vodila boj proti okupatorju. Proslava desetletnice osvoboditve je bila v Postojni, kjer je nastopilo 18 pevskih zborov in so bili zvočniki razmeščeni po vsem mestu, podobno kot ob posameznih sodnih obravnavah. Drugače pa se je 10-letnica povezovala z ustanovitvijo slovenske vlade v Ajdovščini.

Ob 20-letnici so mediji dajali velik poudarek na praznovanje 1. maja in na začetek poti Titove štafete. Obletnica je bila povezana s proslavo v Ajdovščini, ki jo je odprl sekretar občinskega komiteja ZK. Aktualni poudarek je bil, da je to »obletnica osvoboditve in naše socialistične revolucije«. V Beogradu pa je potekala velika vojaška parada.

Ob 30-letnici je leta 1975 pred proslavami potekal na Severnem Primorskem Teden komunista. Poleg ekonomskega razvoja so še vedno poudarjali hkrati dvojico »osvobodilnega boja in revolucije«. Potrjevali so odločnost, da ne bodo skrenili s poti, ki so je začrtali Tito, »naša najbolj revolucionarna ustava in dokumenti ZKJ«. V Ljubljani so odkrili spomenik revolucije in govorniki so opisovali »zmagovito pot naše revolucije«. V Beogradu pa je bila tedaj velika vojaška parada. Deset kilometrov dolga kolona vojaških enot in drugih sodelujočih je eno uro korakala pred očmi vrhovnega poveljnika. Časopisi so poudarjali, da je »parada 75 izraz našega zaupanja v socializem in samoupravljanje«.

Tudi ob 40-letnici praznovanja dneva zmage so praznik povezovali s 1. majem in štafeto. Govorniki v Ajdovščini in Opatjem selu pa so se omejili na poudarjanje gospodarskih dosežkov.

Dan zmage je bil v Jugoslaviji - in s tem tudi v Sloveniji in na Primorskem - v preteklih desetletjih izrabljen za sistemsko indoktrinacijo. Z uvedbo demokracije naj ima praznik državno umiritveno in ne strankarsko obeležje. V smislu pluralizma bi bilo dobro ustanoviti poleg Zveze borcev, ki ima v glavnem še vedno vodstvo nekdanjih komunističnih funkcionarjev, tudi Zvezo partizanov nekomunistov, ki so se v drugi svetovni vojni borili le za osvoboditev domovine proti italijanski in nemški vojski in ne za zmago komunizma, ki se je pripravljala v letih 1941-1945 v Jugoslaviji in Sloveniji. Večina primorskih mož ni nič vedela o komunizmu in vsaj moji sorodniki so poznejšo komunistično oblast razumeli kot zlorabo njihovega boja.

S.P.

ISKRICE

Nekateri sarajevski pisatelji in pesniki so javno sezgali svoja dela na trgu tega obleganega mesta. Ta simbolična poteza je v nasprotju s tistim, kar so leta 1933 naredili nacisti, ko so na trgu sezgali »nezdrave« knjige: na eni strani poteza trinoštva proti ustvarjalcem, na drugi strani izziv ustvarjalcev oblastem, ki jih prepuščajo v milost in nemilost napa-dalcev.

♦♦♦

Porazne izjave poslanke Demokrat-ske stranke v Državnem zboru: »To, da se pri tem ne preštevamo, da so v izhodišču vse verske skupnosti enako-pravne, je po mojem temelj formalne demokracije.«

Ta ženska ima zmedene pojme o demokraciji. Katoliška Cerkev, ki je prisotna v vsaki najmanjši vasi in se je prijavilo nad 70% pripadnikov, naj bi bila enaka verskim skupinam, ki so prisotne v zelo omejenem obsegu? Naj bi bila enaka trem članom bahajske verske skupnosti?

»Zame je država sistem,« še vedno trdi omenjena gospa, »Cerkev pa kvečjemu podsistem, ki z njo ureja odnose in razmerja...«

In še: »Govorite o laični šoli, plu-ralni ponudbi, hkrati pa naj bi, reci-mo, v šoli verske skupine poučevali diplomati teološke fakultete, ki imajo določen pogled na svet, svetovni na-zor?«

Ali ostali nimajo določenega po-gleda? Ali so brez nazora? Zakaj bi bil njihov pogled na svet šole sprejem-ljiv, pogled Cerkev pa ne?

♦♦♦

Pred tremi leti je - v dogovoru z Drnovškom - ljubljanski nadškof po-vabil k sodelovanju vse druge verske skupnosti v Sloveniji, da bi prišlo do

sodelovanja in dialoga o ureditvi raz-merja med državo in verskimi skup-nostmi. Temu vabilu se ni odzvala nobena verska skupnost. Obenem je nadškof poudaril, da Cerkev noče nobenih privilegijev.

♦♦♦

Laž v laži. Večkrat se ponavlja laž v laži: »Laž ima kratke noge« ali »Če lažeš, ti pride nos kakor Ostržku.« Toda nihče še ni izmeril nog laži ali ugotovil podaljšanje nosu Ostržku...

♦♦♦

Pojavil se je MAG in bo pokazal, kako je kralj nag.

♦♦♦

Ljubljansko Delo se predstavlja kot »samostojen časnik«... Večkrat sam dokazuje, da to ni res. To nam do-kazuje tudi zadeva Slivnik. Izraz »samostojni časnik« je pesek v oči najvišjemu in parola za...

♦♦♦

Beri Delo in boš vedel, kako se eni boje za bodočnost Slovenije, ki ji »gro-zi« dejstvo, da »je že zdaj Cerkev najmočnejša politična sila, njena moč pa se iz dneva v dan še bolj krepi.«

Gospod Boris Jež, preden greste spat zvečer, spijte malo kamilice pa spite mirno! Ko boste postal star, vam bo na voljo cerkvena karitativna ustanova v morebitno pomoč. V tem trenutku mi prihaja na misel g. Vid-mar.

Venček

SODELAVCE OBVEŠČAMO,
NAJ POŠLJEJO SVOJE PRISPEVKE
NAJKASNEJE DO PONEDELJKA,
1. MAJA, OPOLDNE.

Pravoslavna Velika noč

Grška in srbska pravoslavna skupnost v Trstu sta v nedeljo, 23. t.m., praznovali Veliko noč, ki za pravoslavne kristjane letos pade točno teden kasneje za katoliško. Še posebno slovesno je bilo v srbsko-pravoslavni cerkvi sv. Spiridona, kjer je postne in velikonočne verske obrede vodil metropolit za Hrvaško, Slovenijo in Italijo Jovan. V soboto, 22. t.m., je bila opolnoči velikonočna procesija, v nedeljo pa je lepo cerkev napolnila res velika množica vernikov, ki so prejeli blagoslov in velikonočne pirhe. Vse obrede je spremljalo petje Ekumenskega zbora pod vodstvom dr. Zorka Hareja.

Korte nad Izolo

Slovenska Istra se polagoma kulturno prebuja in to skoraj v vsaki vasi, tako daje težko slediti različnim pobudam in knjižnim izdajam.

Korte ne izostajajo. Pretekli torej je bila v osnovni šoli predstavitev knjige *Ravnikova dediščina v Kortah*. Avtorica je Nada Morato. Fran- ce Ravnik (1832-1883) je bil župnik v tem kraju in ima ogromne zasluge za ta okraj. Prav je, da so se ga spomnili s posebno izdajo, ki je izšla ob 10. obletnici smrti pokojnega župnika Esiga.

Prireditvev je pritegnila lepo števi- lo domačinov in gostov. Večer so poživili dramske skupine Kulturne- ga društva Korte, MePZ I. Panger pod vodstvom dirigenta Antona Baloha, sopranistka Marta Horvat ob klavirski spremljavi Nadje Žerjal in Bojana Glavina.

Kortežanom čestitamo za to lepo pobudo in jim obenem voščimo, da bi nadaljevali s svojim vsestran- skim udejstvom.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL - GORICA

KONCERTNA SEZONA 1994/95

IGOR LAZKO

klavir

Rachmaninov, De Falla, Bartok

Kulturni dom v Gorici, sredo, 3. maja 1995, ob 20.30.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

vabi na

TRADICIONALNI PRAZNIK FRTALJE

NEDELJA, 30. APRILA

ob 16.30:

nastop mladinskih in otroških zborov: Vrh sv. Mihaela, Rupa-Peč, Št. Maver in O. Župančič iz Štandreža; tekmovanje v cvrtju najboljših firtaljev; ples z ansambлом Happy day.

PONEDELJEK, 1. MAJA

ob 18.30:

veseloigra dramske skupine iz Štandreža Človek brez smeha (Janez Starina); ples z ansambлом Happy day.

Deloval bo dobro založen buffet s tipično firtaljo, specialitetami na žaru in s pristno domačo kapljico.

Pod pokroviteljstvom Skupnega zastopstva Slovencev v Italiji

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ in
SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

vabita na

ENOTNO DEŽELNO PROSLAVO OB 50-LETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM IN OSVOBODITVE

Doberdob, 1. maja 1995, ob 16. uri.

OBVESTILA

SZSO-SGS. Jurijevanje z obljubami bo letos blizu cerkve na Plešivem v nedeljo, 30. aprila, s sv. mašo ob 10. uri. Potem je predvideno skavtsko kosilo tudi za goste in prijatelje, ki so res prisrčno vabljeni. V primeru dežja bo obred v cerkvi.

♦♦♦

RUPA. V nedeljo, 30. aprila, bo ob 10. uri slovesna sv. maša v čast zavetnika vasi in župnije sv. ev. Marka. Ofer med mašo bo za MePZ Rupa-Peč. V ponedeljek, 1. maja, bodo šmarnice ob 8. uri zjutraj. Prisrčno vabljeni!

♦♦♦

Širši odbor ZVEZE SLOVEN-SKE KATOLIŠKE PROSVETE se bo sestel v torek, 2. maja, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

♦♦♦

ACM-Gorica vabi k maši za cerkveno edinosot v ponedeljek, 8. maja, v Zavod sv. Družine ob 16.30.

♦♦♦

V KATOLIŠKI KNJIGARNI na Travniku razstavlja svoja dela akademskega slikar Janez Kovačič iz Ljubljane. Vabimo Vas, da si razstavo ogledate; odprta bo do 6. maja.

♦♦♦

ROMANJE V PADOVO ob 800-letnici rojstva sv. Antona. Goriška nadškofija prireja za ta jubilej skupno romanje, in sicer v soboto, 3. junija, popoldne. Skupna sv. maša bo ob 18. uri. Tudi Slovenci se bomo pridružili tej proslavi. Vsaka naša župnija naj to romanje napove in izbere število romarjev do 15. maja ter to sporoči v Zavodu sv. Družine v Gorici. Če posamezne župnije nimajo dovolj romarjev za lasten avto-bus, naj se duhovniki povežejo z bližnjimi župnijami. Če pa bo lenakaj romarjev, bomo tako uredili, da jih bomo združili. Dušni pastirji so naprošeni, da romanje oznanijo in zberejo romarje, da bo vse v času in primerno urejeno.

♦♦♦

KLUB PRIJATELJSTVA v Trstu vabi na družabno srečanje, ki bo

v sredo, 3. maja, na ul. Donizetti 3 ob 16. uri. Prisoten bo dr. Sedmak, ki bo z nami razpravljajal o alternativnem zdravljenju.

♦♦♦

BARKOVLJE. V četrtek, 4. maja, bo v Barkovljah ob 18.30 sv. maša za duhovne poklice in mladino. Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

♦♦♦

SSG-TRST. Sergej Verč: SAMO-MOR KITOV. Režija Mario Uršič. V četrtek, 27. aprila, ob 20.30 red E, v petek, 28. t.m., ob 20.30 red F, v sredo, 3. maja, ob 16. uri red I, v četrtek, 4. maja, ob 16. uri red G, v petek, 5. t.m. ob 16. uri red H.

DAROV!

Ob 2. obletnici smrti predrage Ljubke Šorli-Bratuž daruje Željka 100.000 lir za Karitas. V spomin na predrago mamo ob 2. obletnici njene smrti darujeta Lojzka in Andrej Bratuž po 100.000 lir za Pastirčka in za Škrata.

Vrh sv. Mihaela: Berta Furlan Devetak za cvetje 10.000 in za lačne po svetu 10.000; starši bo krstu male Petre Lapanja po 50.000 lir za cerkev, za misijon p. Kosa in za svečo.

Za cerkev v Rupi: ob krstu male Alessije Pinna starši 50.000 lir.

Za cerkev v Sovodnjah: namesto cvetja na grob Karla Fajta in ob tretji obletnici smrti Tince Fajt Mara in Remo po 100.000; Gizela 200.000; v spomin Klelije Novak Krašček svakinja Alojzija 50.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Z.V. 100.000; Ani in Rudi Rože 50.000 lir.

Za slov. misijonarje: N.N. iz Rupe 150.000; Kovač Cilka 50.000 lir.

Za cerkev v Mavhinjah: druž. Legiša, Mavhinje 15, v spomin a pok. Milana Miliča iz Slivnega 50.000 lir.

Za cerkev v Slivnem: namesto cvetja na grob Milana Oskarja Miliča Marija in Bruno Kralj 50.000 lir.

Imenovanja v tržaški škofiji

Po smrti msgr. dr. Alojzija Škerla so bili imenovani:

- 8.4. g. Marij Gerdol za župnika župnije sv. Jerneja na Opčinah;
- 8.4. g. Jože Špeh za asistenta Slovenske Vincencijeve konfe-rence;

- 18.4. g. Milan Namac za asi-stenta Društva izobražencev.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV